

Välkommen till TT-språket

Till nytta för alla som skriver

Uppdaterad 2004-10-05
ttspraket@tt.se
TT: 08-692 26 00

Innehåll TT-språket

Allmänna skrivråd	Andra språk
Välj rätt ord	Accenter etc
Versal eller gemen?	Arabiska namn
Exempellista	Estniska orter
Förkortningar	Finländska orter
Sammanskrivning?	Georgiska namn
Knepiga böjningar	Grekiska namn
Sifferuttryck	Irakiska namn
Ordformer och formord	Islam-termer
Skiljetecken	Isländska namn
Svenska	Kinesiska namn
Fackuttryck	Ryska namn
Medicin	Sydcoreanska
Data	Terroristorg
Sport	Nationalitetsnamn
Militära	Stater
Lantbruk	Andra omr
Namn	Rekommendationer fr Mediegruppen

TT-språket är en samling skrivregler till hjälp för alla som skriver. Reglerna är utformade för TT:s egna medarbetare, men de följs i stor utsträckning inom press, radio, tv och internet i Sverige.

TT-språket får användas fritt. Det får citeras med angivande av källan.

Allmänna skrivråd

Ingressen är den viktigaste delen av artikeln. Den ska väcka läsarens intresse och vara slagkraftig.

Undvik långa, tillkrånglade meningar. Två korta meningar är ofta bättre än en lång. Extremt korta meningar kan ibland te sig komiska och ger texten en något stötig prägel.

De viktigaste uppgifterna i artikeln måste finnas i ingressen och i de första styckena.

Skriv kort!

Använd korta ord hellre än långa.

Kort är bra
ge *avge*
resa *avresa*
läge *belägenhet*
straff *bestraffning*

Svordomar och slang

TT tillåter att såväl svordomar som slang används i texterna. Oftare i pratminut än vanlig redaktionell text. Dock bör varje användning av svordomar och slang övervägas noga och bör bara förekomma när det är av särskild betydelse för stil eller form.

Svordomar skrivs ut: **fan**, **jävlar**. Inga förkortningar som *f-n* eller påhittigheter som *djeflar* eller liknande.

Kommer att

Infinitivmärket att försvinner alltför ofta. Det är synd.

Värdeladdade ord

Var uppmärksam på värdeladdade ord och ord som kan innebära ett ställningstagande.

Skriv till exempel inte *skattereform* utan skriv **skatteomläggning** om det inte rör sig om ett direkt citat. Det är ju inte säkert att det verkligen är en reform som är liktydig med förbättring.

Det är därför också bättre att skriva **ändra** eller **göra om** i stället för att *reformera*.

Det är inte heller säkert att polisen *tvingades* använda tårgas. Det räcker med att konstatera att polisen **använde** tårgas.

Modeord och

Var försiktig med modeuttryck, schabloner och bildspråk - de blir

Använd sällan:
precis

schabloner

snabbt slitna. De kan också göra det svårt att förstå vad som menas.

Undvik uttryck som:

Han var den förste att göra det.

Skriv hellre:

Han var den förste som gjorde det.

*i snitt
det kärvar
boven i dramat
slog en järnring
kolla upp
komma in i bilden
komma till skott
lägga locket på
slå ett slag för
starta upp
ställa upp på
uppleva sin situation*

Välj rätt ord

om laddade uttryck, begrepp att hålla isär och formuleringar att vara uppmärksam på

Skriv inte...

det är datans fel

hissa flaggan på halv stång

i större grad

inför lyckta/ stängda dörrar

ju snabbare, ju bättre

lösesumma

omständig

orsaken till olyckan berodde på

plastkirurg

på grund av åldersskäl

starta upp

stånds rätt

tack vare ett missöde

han tillhör en av våra främsta författare

ton (om fartyg)

vann gjorde NN

öppenhjärtlig

...utan

det är datorns fel

sänka flaggan på halv stång

i högre grad

inom (bakom) stängda dörrar

ju snabbare, desto bättre

lösesumma

omständig

olyckan berodde på alternativt **orsaken till olyckan var...**

plastikkirurg

av åldersskäl

starta, börja, inleda

stånds rätt

på grund av ett missöde

han är en av våra främsta författare, eller: **han tillhör våra främsta författare**

bruttoregister ton (brt) om passagerarfartyg eller dödviktston (dwt) om lastfartyg

NN vann

öppenhjärtig

Avlida - omkomma - Människor avlider eller omkommer. Det gör däremot inte djur, de dör.
dö

Avvisning - utvisning

Avvisning gäller personer som saknar tillstånd att vara i landet och aldrig har haft tillstånd. Avvisning kan verkställas omedelbart, ofta kallad direktavvisning.

Polisen kan bara avvisa personer som inte söker asyl. Om personen söker asyl går ärendet till Migrationsverket.

Utvisning gäller personer som har tillstånd att vara i landet men som till exempel har begått något brott. Personer kan också utvisas om deras tillstånd att vistas i landet har löpt ut. Tillståndet kan också återkallas. Tre instanser kan utvisa: domstol, Migrationsverket och regeringen.

Förpassa och förvisa är termer som förvisats till historien.

Utlämning gäller person som har begått brott i sitt hemland och som begärs utlämnad av myndigheterna i hemlandet.

Bör - ska	<p>Bör och ska är inte helt synonyma. Märk skillnaden mellan <u>Utredningen anser att en ny lag bör införas</u> (eller <u>Utredningen föreslår att en ny lag införas</u>) och <u>Riksdagen har beslutat att en ny lag ska införas.</u></p> <p>Ge alltså inte intryck av att något är ett faktum när det i själva verket handlar om förslag.</p>
Böter - vite	<p>Böter är vad man inom juridiken kallar för påföljd, det vill säga ett straff för ett begånget brott. Dagsböters storlek står i förhållande till den dömdes inkomst. Penningböter är dock ett fast belopp, lika för alla.</p> <p>Vite är inga böter utan oftast ett påtryckningsmedel som myndigheter använder. Vite kan också förekomma som klausul i civilrättsliga processer. Till skillnad från böter kan vitet komma att upphöra om den som vid vite förelagts att uppfylla åligganden inom en viss tidsram också har gjort det.</p>
Cannabis och hasch	<p>Cannabis är ett samlande namn för hasch och marijuana.</p>
Chans - risk	<p>Vi bör inte skriva: <i>Det finns risk för att regeringen faller i morgon.</i> Inte heller: <i>Chansen finns att regeringen faller i morgon.</i></p> <p>Vi bör skriva: Det är möjligt att regeringen faller i morgon.</p> <p>Vi bör heller inte skriva: <i>En 30-årig kvinna lyckades på middagen råna banken.</i></p> <p>Skriv aldrig: <i>Den anhållne har ännu inte gjort medgivanden.</i></p>
Chefläkare - chefsläkare	<p>Båda är korrekta. Dock lär det finnas en gammal regel att man inte ska ha ett s i fogen när ordet betyder överordnad, den högsta eller någon på ledande post.</p> <p>Denna regel känner inte många till (vissa påstår till och med att den är påhittad) och därför ska man inte rida den alltför kategoriskt. Således är det fritt val att skriva chef- eller chefs- så länge man håller sig till regeln att det alltid heter chefsåklagare och chefredaktör.</p>
Dom - utslag - beslut	<p><u>Dom</u> faller i tviste- och brottmål.</p> <p><u>Utslag</u> fälls i exempelvis skatte- och hyresmål men ej i brottmål.</p> <p><u>Beslut</u> fattas under ärendets gång och är en neutral benämning för alla slags domar.</p> <p><u>Dom</u> eller <u>utslag</u> är prejudicerande först när det målet har avgjorts i högsta instans.</p>
Dövstum - döv - stum	<p>Dövstum är ett ord som ofta felaktigt används om döva. Förr förutsattes att de som var döva också var stumma. Så är det inte alls och därför bör dövstum användas endast om man verkligen vet att den man skriver om är både döv och stum.</p>
Finsk - finländsk - finlandssvensk	<p>Alla invånare i Finland är finländare och allt som hör till Finland är finländskt. Det finns dock undantag, som den <u>finska marken</u>, landets tidigare valuta.</p> <p>I Finland talas två språk: <u>finska</u> och <u>svenska</u>.</p> <p>En finsktalande finländare kallas <u>finne</u>, en svensktalande finländare är <u>finlandssvensk</u>.</p> <p>Motsvarande adjektiv är <u>finsk</u> och <u>finlandssvensk</u>.</p>
Fängelse - fånge	<p>Vi bör skriva fängelse och inte <i>kriminalvårdsanstalt</i>.</p> <p>Vi bör skriva fånge och inte <i>intagen</i>.</p>
Förordna - utnämna - förorda	<p><u>Förordna</u> betyder att tillsätta en tjänst, men <u>förorda</u> betyder att rekommendera, anbefalla.</p>

Har någon utnämnts gäller det någon som tillsatts med fullmakt, vilket betyder att personen inte kan sägas upp. Det gäller till exempel ordinarie domare.

Andra statsanställda förordnas, det vill säga anställs tills vidare eller för viss tid. Generaldirektörer förordnas på viss tid.

Ett allmänt ord som täcker både utnämna och förordna är utse. Man kan också använda anställa eller tillsätta.

Man tillsätter en tjänst med en viss person, men man kan inte tillsätta en person.

Man **anställer en person**, men **tillsätter en tjänst**.

Före - innan

Före är en preposition. Innan är en tidskonjunktion. Före föregår substantiv, innan följs av verb. Således heter det: **Före avresan**, men **innan hon reste**.

Noteras kan dock att uttryck som **innan kvällen** och **innan jul** är djupt rotade i det svenska språket varför en benhård kategorisk regeltillämpning inte är att rekommendera.

Gripa - anhålla - häkta - arrestera

Polisen griper, åklagaren anhåller, domstol häktar.

I svenskt rättsväsende finns inte termen arrestera. Vanligen motsvarar engelskans arrest svenskans gripa.

I-land och u-land

TT har, med stöd av Svenska språknämnden, valt att skriva **i-länder** för att beteckna industrialiserade länder. Likaså skriver vi i konsekvensens namn **u-länder**.

Inställa - uppskjuta

Fotbollsmatcher blir sällan inställda. Däremot händer det ofta att de blir uppskjutna på grund av regn.

Ju - desto

Skrivningen *ju finare du är, ju bättre tas du emot (ju - ju)* accepteras i vissa ordböcker. TT skriver dock av hävd ju - desto: **ju finare du är, desto (dess) bättre tas du emot**.

Koscher och halal

Ibland skriver vi att slaktmetoder som grundas på en religiös idé är ritualslakter eller rituellt slakt. Vissa hävdar att bägge benämningarna kan uppfattas som nedsättande och för tankarna till ritualmord.

Skriv i stället om **slakt enligt judisk (koscher)** eller **muslimsk (halal) tradition** eller använd uttryck som **den judiska** eller **muslimska slaktmetoden**.

Lyckta eller stängda dörrar?

Uttrycket används i rättegångsreferat och betyder att förhandlingen inte längre är offentlig. Detta är viktigare att läsaren får klart för sig än att vi använder ett i och för sig korrekt fackuttryck, och därför bör vi på TT i stället skriva bakom/inom stängda dörrar.

Massmedier - massmedia

Båda formerna är språkligt godtagbara men TT skriver **massmedier** som också är den form Svenska språknämnden rekommenderar.

Vid sammansättning skrivs massmedie-, som i **massmedieforskning**.

Mindre - färre

Ett vanligt fel är sammanblandning av storlek och antal: åskådarna var mindre än väntat. Det kan de visserligen ha varit, men oftast menar skribenten att **åskådarna var färre än väntat**.

Misstänkt - tilltalad

Misstänkt är en person under hela processen från gripande tills dom fallit.

Tilltalad är personen när åklagaren har gått till domstol. Benämningen används knappt utanför juristkretsar. Använd åtalad i stället.

Dömd är personen när domstolen har sagt sitt och lämnat ärendet ifrån sig.

Neka - förneka

Blanda inte ihop neka och förneka. **Han nekar till brottet**. Men: **Han förnekar att han har begått brottet**.

Undvik uttrycket *ta på sig ansvaret* för ett attentat eftersom ordet ansvar kan uppfattas positivt.

NGO och MR

TT använder inte förkortningarna *NGO* och *MR*.

NGO står för non-governmental organizations. På svenska brukar de kallas **enskilda organisationer** eller **icke-statliga organisationer**.

Vi skriver hellre **mänskliga rättigheter** än *MR*.

Någonsin - hittills

Ett företag redovisade för förra året sitt **hittills** bästa bokslut.

Inte: *Företaget redovisar för förra året sitt bästa bokslut någonsin.*

Permittering - friställning - uppsägning - avsked - få sparken - varsel

Permittering är när personal stängs av från arbete under viss tid på grund av arbetsbrist.

Friställa är en icke vedertagen förskönande omskrivning för att säga upp, som inte bör användas.

En uppsägning är när någon får sluta sin anställning efter viss uppsägningstid.

Ett avsked är en uppsägning som har personliga skäl och i princip sker med omedelbar verkan. Det förekommer om den anställda brutit mot kollektivavtal eller annat avtal.

Sparka, att få sparken, sparkas, sparka folk är uttryck som blivit schabloner med ett oprecist innehåll. Bör undvikas.

Varsel är meddelande till motparten om stridsåtgärder eller anmälan till länsarbetsnämnden och personalen om planerade inskränkningar.

Procent - procentenhet

Det är viktigt men inte alltid lätt att skilja på procent och procentenhet.

Om diskontot sänks från 9 till 8 procent är sänkningen en procentenhet. Skulle det ha sänkts med en procent vore det nya diskontot 8,91 procent.

Om ett parti har ökat sin väljarandel från 20 till 30 procent är ökningen tio procentenheter. I procent räknat skulle ökningen ha blivit 50 procent.

Senaste - sista

I det **senaste** numret av *Time* stod ...

Men: I **sista** numret av *Stockholms-Tidningen* stod det ... (eftersom tidningen upphörde).

Sjömil - nautisk mil

Använd sjömil som synonym till nautisk mil men använd helst kilometer och mil även för avstånd till havs.

Statsbesök - officiellt besök

Statschefer, det vill säga regenter som kejsare, kungar, regerande drottningar och presidenter, gör statsbesök.

Statsministrar och premiärministrar gör officiella besök i främmande länder.

Säga - mena - uppge - påstå

Undvik verbet mena som synonym till säga.

Det här är svårt, sade han.

Inte: *Det här är svårt, menade han.*

Märk också att sägeverbet uppge inte utan vidare kan bytas ut mot till exempel meddela och tillkännage.

En informerad källa uppger att ett beslut ska fattas i nästa vecka.

En talesman för regeringen meddelar (säger, tillkännager) att ett beslut har fattats.

Tack vare - på grund av

Tack vare bör användas endast om omständigheter som är något att tacka för: **Han vann matchen tack vare sin goda kondition.**

Vid neutrala eller negativa förhållanden använder man på grund av: **Han förlorade**

matchen på grund av sin dåliga kondition.

Skriv inte: *tack vare den dåliga sikten fick gärningsmannen ett försprång.*

Tala - prata	Talar gör man inför publik. Pratar gör man vid kaffebordet, i telefon och så vidare. Prata är synonymt med (sam)språka, (sam)tala, språkas vid, resonera, pladdra etcetera. Tala är synonymt med hålla tal, yttra sig, ta till orda, recitera, diskutera, föreläsa etcetera.
Tillstyrka - bifalla, avstyrka - avslå	Förberedande eller rådgivande instanser <u>tillstyrker</u> eller <u>avstyrker</u> en ansökan eller framställning. Beslutande instanser <u>bifaller</u> eller <u>avslår</u> .
Tungt eller kraftigt beväpnade?	Skriv inte att rånarna eller polisen var tungt beväpnade. Tung beväpning betyder oftast kulsprutor, granatkastare och liknande. Om rånarna/polisen har kulsprutepistoler, prickskyttevapen och liknande är det bättre att skriva om kraftig beväpning. Tung beväpning är en militär term med en bestämd innebörd.
Urskiljning - Urskillning	Observera skillnaden mellan <u>urskiljning</u> (avskiljande) och <u>urskillning</u> (gott omdöme, förstånd).
Utan tvekan - utan tvivel	<u>Utan tvekan</u> väljer man en väg, om den <u>utan tvivel</u> är riktig. Man <u>tvekar</u> om vilken väg man ska välja, men man <u>tvivlar</u> på att upplysningen är riktig. <u>Utan tvivel</u> kan ofta ersättas med <u>otvivelaktigt</u> . Den som <u>tvekar</u> är <u>tveksam</u> . Något som är osäkert och kan betvivlas är <u>tvivelaktigt</u> .
Utlämna - utelämna	En person kan <u>utlämnas</u> från ett land till ett annat, medan ett onödigt ord kan <u>utelämnas</u> .
Varken eller - vare sig eller	<u>Varken - eller</u> kan inte förbindas med annan negation. Varken Clinton eller Jeltsin ville kommentera FN-beslutet. Om satsen innehåller en negation används <u>vare sig - eller</u> : FN-beslutet kommenterades inte av vare sig Clinton eller Jeltsin. <u>Vare sig</u> kan inte användas i stället för <u>varken</u> .
Vild - olovlig strejk	Uttrycket <u>vild strejk</u> saknar arbetsrättslig förankring. Det används som samlingsbegrepp för olovliga stridsåtgärder och kan utan problem ersättas med det mer korrekta uttrycket <u>olovlig strejk</u> . En strejk kan vara olovlig på tre sätt: <ul style="list-style-type: none">• Den kan vara <u>avtalsstridig</u>, det vill säga strida mot fredsplikt som följer av gällande avtal.• Den kan, även om avtalslöst tillstånd råder, ha bestämts på <u>felaktig nivå</u>, enligt fackförbundens stadgar.• Den har inte med den <u>fackliga verksamheten</u> att göra, till exempel en politisk strejk.
Vindstyrka - vindhastighet	Blanda inte ihop uttrycken vindhastighet och vindstyrka: <u>Vindhastighet</u> mäts i meter per sekund. <u>Vindstyrka</u> mäts i Beaufort på en 12-gradig skala och beskriver vindens verkningar.
Väntas - förväntas	Det första är neutralt, det andra positivt laddat. Skriv således inte: <i>Dödssiffran efter skalvet förväntas stiga ...</i>

Är två tusen - tjugohundra?

Tvåtusentalet är perioden från år 2000 till 3000. Tjugohundratalet är tiden från år 2000 till 2100.

Vi skiljer mellan tusenårsperioder och de tio sekler de består av. Detta språkbruk är förutsättningen för att kunna dela upp även tvåtusentalet i tjugohundratalet, tjuogoethundratalet, tjugotvåhundratalet som vi gör med nittonhundratalet, artonhundratalet.

Versal eller gemen?

Hur man skriver namn på svenska myndigheter och verk har varierat över tiden. Svenska språknämnden har alltid rekommenderat stor bokstav för myndigheter och liknande med klar namnkaraktär.

TT:s Mediespråksgrupp har utarbetat de grundregler som följer här. Se även [exempellistan](#) med namn på de viktigaste myndigheterna, verken och institutionerna.

Beteckning eller förkortning?

Skilj mellan kategoribeteckningar (versal begynnelsebokstav) och förkortningar (gemen).

Kategoribeteckningar med mera:

A-lag
B-film
A-skatt, F-skatt (på gränsen mellan förkortning och kategori)
C-vitamin
C-språk, C-uppsats
T-tröja
U-sväng, T-korsning, S-kurva
X-län, Y-län

Förkortningar:

a-kassa
i-land
u-land
p-piller
p-plats
(ubåt är ett undantag)

Myndigheter med stor bokstav

Centrala verk och myndigheter som är unika och har namnkaraktär skrivs med stor bokstav.

Exempel:

Datainspektionen
Kammarkollegiet
Lagrådet
Riksbanken
Högsta domstolen
Högkvarteret
Statens konstmuseer
Riksantikvarieämbetet
Kustbevakningen (som myndighet)
Utlänningsnämnden

Namn som inleds med Kungl.(iga)

Även det efterföljande ordet får versal begynnelsebokstav.

Exempel:

Kungl. Myntkabinettet
Kungliga Tekniska Högskolan (KTH)
Kungliga Operan
Undantag: Kungliga biblioteket (KB)

Se även [TT:s exempellista](#) på centrala myndigheter, domstolar, organisationer med mera.

Myndigheter med liten bokstav

Departementen skrivs med liten begynnelsebokstav eftersom de är både namn och benämningar.

Exempel: **finansdepartementet, kulturdepartementet.**

Myndigheter vilkas namn är en personbeteckning (och tvärtom) skrivs med liten begynnelsebokstav.

Exempel:

**justitiekanslern
riksåklagaren
jämställdhetsombudsmannen
barnombudsmannen
chefen för armén**

Deras förkortningar skrivs dock versalt: **JK, RÅ, JämO, BO** och så vidare.

Myndigheter som inte är unika – regionala myndigheter, domstolar, nämnder – skrivs med liten bokstav.

Exempel:

hovrätten
men **Svea hovrätt**
tingsrätten
kronofogdemyndigheten
länsstyrelsen
vattendomstolen
arbetsförmedlingen

Funktionsbeteckningar skrivs med liten begynnelsebokstav.

Exempel:

flottan
armén
flyget
marinen
tullen
polisen
posten

Regeringen, riksdagen, riksdagens utskott och institutioner skrivs med liten bokstav.

Exempel: **finansutskottet, kulturutskottet, riksdagens utrikesnämnd.**

Avdelningar inom myndigheter skrivs med liten bokstav.

Exempel: **driftsavdelningen, informationsbyrån.**

Se även **TT:s exempellista** på centrala myndigheter, domstolar, organisationer med mera.

Organisationer och företag

Företagsnamn och deras eventuella förkortningar skrivs ej genomgående versalt. Vi skriver således **Asea, Wasa, Saab, Modo.**

TT undviker stavningssätt som kan uppfattas som textreklam och använder inte företags logotyper eller motsvarande i löpande text. Namn med exempelvis en versal mitt i ordet avviker från svenska skriftnormer och normaliseras därför i TT-språket. Exempel:

MatXtra blir i texter från TT **Matextra**
r.o.o.m blir **Room**,
GöteborgsOperan blir **Göteborgsoperan**,
FöreningsSparbanken blir **FöreningsSparbanken**
S|E|B blir **SEB**.

Sammanslagningar, fusioner och uppköp av företag leder ofta till att bägge företagsnamnen behålls och TT skriver då dessa namn som företagen själva vill, med reservationen att namnen skrivs så att de inte bryter mot gängse skrivregler. Det vill säga att om företaget valt att skriva ihop namnen men med en versal bokstav där namnet på företagets andra hälft börjar så skriver TT isär namnen med mellanslag för att underlätta läsning.

Exempel: **Assi Domän, Stora Enso, Merita Nordbanken, Astra Zeneca.**

Se vidare avsnittet om **förkortningar**.

Ord bildade av namn	<p>Sammansättningar som inleds med namn får normalt stor bokstav och skrivs i ett ord. Detta är särskilt fallet vid mera tillfälligt bildade ord.</p> <p>Exempel:</p> <p>Stockholmslag Kalmarfreden Linköpingsbo Göteborgspolisen Oslo Tidning Volvochef Wallanderdeckare</p> <p><u>Substantiv avledda av egennamn</u> får alltid liten bokstav: göteborgare, kalmarit.</p> <p>Även <u>egennamn som används som vanliga substantiv eller måttenheter</u> skrivs med liten bokstav:</p> <p>ampere diesel hertz quisling röntgen watt</p> <p>Dock skriver vi grader Celsius och grader Fahrenheit.</p> <p>Liten bokstav används om <u>förelidens karaktär av egennamn har försvagats</u>:</p> <p>eriksgatan vichyvatten falukorv dieselmotor röntgenplåt gotlandssnipa nigeriabrev</p> <p>Däremot skriver vi Nobelpris och Nobelfest.</p> <p>Om efterledet är ett egennamn får i regel bara första ledet stor bokstav: Nordnorge, Storstockholm, Mellansverige.</p> <p>Dock används divis vid mer eller mindre tillfälliga bindningar: Lort-Sverige, Valfärds-Sverige, Sommar-Visby.</p> <p>Stor begynnelsebokstav används ibland vid adjektiv avledda av ett personnamn med bibehållen namnkaraktär: den Berghska donationen.</p>
Folkgrupper	<p>För att beteckna folkgruppstillhörighet används liten begynnelsebokstav, även vid sammansättning som inleds med namn.</p> <p>Exempel: finlandssvensk, kosovoalban, bosnienserb, bulgarienturk.</p>
Politiska partier	<p>Versal begynnelsebokstav används när det fullständiga namnet skrivs ut på ett politiskt parti: Socialdemokratiska arbetarepartiet.</p> <p>Gemen begynnelsebokstav används på partiernas kortformer: centern, socialdemokraterna, moderaterna liksom för partibeteckningar på partier som är eller har varit representerade i riksdagen (c, fp, kd, m, mp, nyd, s och v).</p> <p>Däremot skrivs förkortningarna av namnen på och ungdomsorganisationerna med versaler: CUF, LUF, MUF, SSU.</p> <p>Namn på nybildade partier, lokala partier eller partier med namn som annars skulle kunna missförstås skrivs med versal begynnelsebokstav: Det nya partiet, Kirunapartiet, Stockholmspartiet, Planskilda korsningspartiet. Se även Mediespråksgruppens rekommendation om partibeteckningar.</p>
Läkemedel och produktnamn	<p>Namn på läkemedel skrivs med versal begynnelsebokstav (Treo, Losec, Viagra) medan de verksamma substanserna skrivs med gemener (acetylsalicylsyra). Några läkemedel (magnecyl) har emellertid kommit att bli beteckningar på en typ av läkemedel och när</p>

det klart framgår att det inte är själva läkemedelsnamnet som avses används gemen begynnelsebokstav.

Produktnamn med avvikande stavning normaliseras av TT i löpande text. Exempel: *iMac* blir **Imac**.

Namn på sjukdomar

TT skriver normalt sjukdomars namn med gemen begynnelsebokstav: till exempel **cancer, polio, tuberkulos, parkinson** och **alzheimer**. När sjukdomar uppkallats efter personer får personnamnet dock versal begynnelsebokstav i skrivningar som **Parkinsons sjukdom, Alzheimers sjukdom** och **Downs syndrom**.

Den sjukdom hos människan som liknar galna ko-sjukan skriver vi **Creutzfeldt-Jakobs sjukdom (CJS)**. (Galna ko-sjukan heter också **BSE** efter bovin spongiform encefalopati. Notera bindestrecket mellan ko och sjukan.)

Andra sjukdomar, tillstånd och smittoämnen som oftast betecknas med förkortningar skrivs med gemener: **damp** och **adhd** i enlighet med **tbc, aids** och **hiv**. TT skriver även **ms**, multipel skleros, med gemener, trots att Saol inte gör det. Lungsjukdomen **kol** (kroniskt obstruktiv lungsjukdom) skrivs med gemener men det bör i text framgå att någon drabbats av /lider av **lungsjukdomen kol** för att undvika sammanblandning med andra betydelser av kol. På motsvarande sätt skriver vi **lungsjukdomen sars** för svår akut respiratorisk sjukdom.

Notera även att TT skriver **hivsmittad** och **aidssjuk** utan bindestreck.

Det fruktade virus som har fått sitt namn efter den afrikanska floden Ebola skrivs med gemen begynnelsebokstav: **ebolavirus**.

Vetenskapliga namn på djur och växter

TT skriver släktnamn med versaler och arter med gemener: **Tussilago farfara**.

Boktitlar etc på utländska språk

Substantiv, adjektiv och verb skrivs i såväl löpande text som radio/tv-tablåer med gemener såvida de inte är egennamn: Little shop of horrors, Le monde des animaux.

Titlar i namn

TT skriver titlar med gemen begynnelsebokstav: prins Carl Philip, greve Piper, direktör Barnevik, lord Nelson, president Jeltsin.

Notera att af, de, von har gemen begynnelsebokstav även när de inleder en ny mening efter punkt. von Petersens, von Sydow, etcetera. Undantag: en del av den svenska släkten De Geer stavar sitt namn just så, liksom De la Gardie och Du Rietz.

Helgdagar

TT skriver i huvudsak alla helgdagar och högtider med gemener. Det gäller även högtider som firas inom andra religioner än kristendomen.

Undantag görs när förledets karaktär av egennamn framträder: **Kristi himmelfärdsdag** och **Jungfru Marie bebådelsedag**.

Notera att vi skriver den 1 maj som datum men att fasta sammansättningar som hör ihop med denna helgdag skrivs med bokstäver: **förstamajfirande, förstamajtalare, förstamajdemonstration, förstamajtåg**.

Ovanliga sammansättningar kan av tydlighetsskäl återges med mellanslag och bindestreck. Exempel: **första maj-incidenten**.

Religiöst

Religiösa benämningar av namnkaraktär skrivs med versala begynnelsebokstäver: **Allah, Frälsaren, Gud, Jesus, Krishna**.

Däremot skrivs enligt tradition **satan, djävulen**, och **fan** med gemen begynnelsebokstav.

Lista på myndigheter m m – versal eller gemen

med exempel på centrala statliga myndigheter, statliga bolag, domstolar, organisationer,

med mera:

Akademien för de fria konsterna (Konstakademien)
Alkoholinspektionen – upphörde 2001, uppgifterna övertogs av Folkhälsoinstitutet
Alkoholsortimentsnämnden
Allmänna arvsfonden
Allmänna pensionsfonden
Allmänna reklamationsnämnden (ARN)
Amugruppen AB
Ansvarsnämnden för biskopar
Apoteket AB
Arbetarrörelsens arkiv
Arbetets museum
arbetsförmedlingen
Arbetarskyddsstyrelsen
Arbetarskyddsverket
arbetsförmedlingen
Arbetsgivareföreningen (Saf) – sedan 2001 Svenskt Näringsliv
Arbetsgivarverket
Arbetslivsinstitutet
Arbetsgivarverket
Arbetsmarknadsstyrelsen (Ams)
Arbetsmarknadsverket (AMV)
Arbetsmiljöverket – utgörs av tidigare *Arbetarskyddsstyrelsen* och *Yrkesinspektionen*
Arkitekturmuseet
Armémuseum
armén

Bankföreningen, Svenska
Banverket
Barnens rätt i samhället (Bris)
barnombudsmannen (BO)
Bergsstaten
Biografbyrå, Statens biografbyrå
Bokföringsnämnden
Bostadskreditnämnden (BKN)
bostadsutskottet
Boverket
Brottsförebyggandet rådet (Brå)
Brottsoffermyndigheten
Byggnadsnämnden

Centrala försöksdjursnämnden
Centrala studiestödsnämnden (CSN)
Centralförbundet Folk och Försvar
Centralnämnden för fastighetsdata
Centrum för idrottsforskning
Chalmers tekniska högskola

Dansens hus
Danshögskolan
Dansemuseet
Datainspektionen
diskrimineringsombudsmannen (DO) (Ombudsmannen mot etnisk diskriminering)
Domstolsverket
Dramaten
Dramatiska institutet

Ekobrottsmyndigheten (EBM)
Ekonomistyrningsverket (ESV)
Elberedskapsrådet
Elförsörjningsnämnden
Elsäkerhetsverket
Energimyndigheten, Statens energimyndighet
Etnografiska museet – tidigare *Folkens museum Etnografiska*
Expertgruppen för studier i offentlig ekonomi (Eso)

Exportkreditnämnden
Exportrådet

Fartygsuttagingskommissionen (Fuk)
Fastighetsmäklarnämnden
Fastighetsverket, Statens fastighetsverk
Fideikomissnämnden
Filminstitutet
finansdepartementet
Finansinspektionen
finansutskottet
Fiskeriverket
flottan
flyget
Folkbildningsrådet
Folkets hus
Folkhälsoinstitutet
Fonden för fukt och mögelskador
Forskningsrådsnämnden (FRN)
Fortifikationsverket
Forumk för levande historia
Fotbollförbundet, Svenska fotbollförbundet
Förlikningsmannaexpeditionen, Statens förlikningsmannaexpedition
försvarsdepartementet
Försvarshögskolan
Försvarsmakten
Försvarets materielverk (FMV)
Försvarets radioanstalt (FRA)
Försvarets underrättelsenämnd (FUN)
försvarsdepartementet
Försvarshögskolan
Försvarsmakten
försäkringskassan

Gentekniknämnden
Gif tinformationscentralen
Glesbygdsverket
Granskningsnämnden för radio och tv
Göta hovrätt
Göteborgs universitet

Handelsflottans kultur- och fritidsråd (HKF)
Handelshögskolan i Stockholm
handikappombudsmannen
Haverikommissionen, Statens haverikommission
Homo, ombudsmannen mot sexuell diskriminering
hovrätten över Skåne och Blekinge
hovrätten för nedre Norrland
hovrätten för västra Sverige
hovrätten för övre Norrland
Historiska museet
Hjälpmiddelsinstitutet
Hälsa- och sjukvårdens ansvarsnämnd (HSAN)
Högkvarteret (Försvarsmaktens centrala ledningsorgan)
Högskoleverket
Högsta domstolen

Idrottshögskolan
Ingenjörsvetenskapsakademien (Iva)
Inspektionen för strategiska produkter
Institutet för ...
Institutionsstyrelsen, Statens institutionsstyrelse
Integrationsverket
Internationella olympiska kommittén
IT-kommissionen

Jernkontoret
jordbruksdepartementet
Jordbruksverket
justitiekanslern (JK)
justitieombudsmannen (JO)
jämsällldhetsombudsmannen (JämO)

Kammarkollegiet
kammarrätten i ...
Karlstads universitet
Karolinska institutet (KI)
Kemikalieinspektionen
Kommerskollegium
Kommunförbundet, Svenska
Kommuninvest
Koncessionsnämnden för miljöskydd – upphörde 1998
Konjunkturinstitutet
Konkurrensverket
Konstakademien
Konstfack
Konsumentverket
Korrosionsinstitutet
Krigsarkivet
kriminalpolisen
Kriminalvårdsnämnden
Kriminalvården
Kriminalvårdsstyrelsen
Krisberedskapsmyndigheten (KBM)
kronofogdemyndigheten
kulturdepartementet
Kulturrådet
kulturutskottet
Kungliga biblioteket
Kungliga Dramatiska Teatern AB (Dramaten)
Kungliga Hovstaterna
Kungliga Krigsvetenskapsakademien
Kungliga konsthögskolan
Kungliga Musikaliska akademien
Kungliga Myntkabinettet
Kungliga Operan AB (Operan)
Kungl Tekniska Högskolan
Kungliga Vetenskapsakademien
Kungliga Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien
Kustbevakningen
Kärnkraftinspektionen, Statens kärnkraftinspektion

Lagrådet
Landsorganisationen
Lantbruksuniversitetet
Lantmäteriverket
Linköpings universitet
Livrustkammaren
Livsmedelsverket
Lotteriinspektionen
Luftfartsverket
Lunds universitet
Luleå tekniska universitet
Läkemedelsverket
länsstyrelsen

Malmö högskola
marinen
Marknadsdomstolen
Medicinska forskningsrådet (MFR)
Migrationsverket – tidigare *Invandrarverket*
militärhögskolan

miljödepartementet
miljöödomstolen (är en av de regionala domstolarna avses)
Mithögskolan
Miljööverdomstolen
Moderna museet
Musikaliska akademien
Mälardalens högskola

Naturhistoriska riksmuseet
Naturskyddsföreningen
Naturvetenskapliga forskningsrådet
Naturvårdsverket
Nobelfesten, -priset och så vidare
Nobelstiftelsen
Nordiska museet
Nutek, (Verket för näringslivsutveckling)
näringsdepartementet
Närings- och teknikutvecklingsverket (Nutek)

Operan, Kungliga Operan AB
Ombudsmannen mot etnisk diskriminering (DO)
Ombudsmannen mot sexuell diskriminering (Homo)

Patent- och registreringsverket (PRV)
Pliktverket
polisen
Posten AB
Post- och telestyrelsen (PTS)
Premiepensionsmyndigheten
Presstödsnämnden
Publicistklubben (PK)

Radio- och tv-verket
regeringen
Regeringsrätten
Resegarantinämnden
Riksantikvarieämbetet
Riksarkivet
Riksbanken
riksdagen
riksdagens andrakammarsal
riksdagens revisorer
riksdagens utrikesnämnd
riksdagens EU-nämnd
riksdagens ...
Riksförsäkringsverket
Riksgäldskontoret
Riksidrottsförbundet (RF)
Rikskonserter
Riksorganisationen för kvinnojourer i Sverige (Roks)
Rikspolisstyrelsen (RPS)
Riksrevisionsverket (RRV)
Riksteatern
riksåklagaren (RÅ)
Rymdstyrelsen
Rädda Barnen
Räddningsverket
Rättshjälpsmyndigheten
Rättsmedicinalverket
Röda Korset

Sametinget
Samhall AB
Securum AB
Sida, Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete
Sipri, Stockholms internationella fredsforskningsinstitut

Sis, Swedish Standards Institut, (Svenska standardiseringsinstitutet)
Sjöfartsverket
Sjöhistoriska museet
sjöräddningen
Skansen
Skatteverket – tidigare *Riksskatteverket*
Skogs- och lantbruksakademien
Skogsstyrelsen
Skolverket
SMHI, Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut
Smittskyddsinstitutet
socialdepartementet
Socialstyrelsen
SOS Alarm – tidigare *SOS Alarmering*
Sprängämnesinspektionen
Stadsmiljörådet
Statens ansvarsnämnd
Statens biografbyrå, Biografbyrån
Statens bostadskreditnämnd
Statens fastighetsverk
Statens förlikningsmannaexpedition
Statens geotekniska institut (SGI)
Statens haverikommission
Statens institut för ...
Statens institutionsstyrelse (Sis)
Statens jordbruksverk, Jordbruksverket
Statens järnvägar (SJ)
Statens konstmuseer
Statens konstråd
Statens kriminaltekniska laboratorium (SKL)
Statens kulturråd, Kulturrådet
Statens kärnkraftinspektion (SKI)
Statens livsmedelsverk, Livsmedelsverket
Statens ljud- och bildarkiv (SLBA)
Statens pensionsverk (SPV)
Statens naturvårdsverk (SNV), Naturvårdsverket
Statens räddningsverk (SRV)
Statens strålskyddsinstitut (SSI), Strålskyddsinstitutet
Statens utsädeskontroll
Statens va-nämnd
Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA)
Statens väg- och transportforskningsinstitut (VTI), Väg- och transportforskningsinstitutet
Statistiska centralbyrån (SCB)
Statskontoret
statsrådsberedningen
Stiftelsen Svenska rikskonserter
Stockholms internationella fredsforskningsinstitut (Sipri)
Stockholms universitet
Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida)
Styrelsen för psykologiskt försvar (SPF)
Strålskyddsinstitutet (SSI)
Svea hovrätt
Svenska Akademien
Svenska Bankföreningen
Svenska Filminstitutet
Svenska institutet
Svenska Kraftnät
Svenska kyrkans centralstyrelse
Svenska Läkaresällskapet
Svenska rikskonserter, Rikskonserter
Svenska rymdaktiebolaget (Rymdbolaget)
Svenska språknämnden
Svenska Turistföreningen (STF)
Svenskt Näringsliv – tidigare *Svenska arbetsgivareföreningen*
Sveriges akademikers centralorganisation (Saco)
Sveriges exportråd, Exportrådet

Sveriges geologiska undersökning (SGU)
Sveriges lantbruksuniversitet (SLU)
Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut (SMHI)
Sveriges olympiska kommitté (SOK)
Sveriges Radio AB (SR)
Sveriges Rese- och Turistråd, (även Turistrådet)
Sveriges Television AB (SVT, SVT1 och SVT2)
Systembolaget (även Systemet)
Säkerhetspolisen (Säpo)

Taltidningsnämnden (TTN)
Teaterhögskolan i Stockholm
Tekniska museet
Terminologicentrum (TNC) – tidigare *Tekniska nomenklaturcentralen*
Thielska galleriet
Tjänstemannaförbundet HTF – tidigare *Handelstjänstemannaförbundet*
Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI) – sammanslagning av *FOA* och *Flygtekniska försöksanstalten*
Totalförsvarets pliktverk, Pliktverket
tullen
Tullverket (men tullen),
Turistrådet, Sveriges Rese- och Turistråd

Umeå universitet
Uppsala universitet
utbildningsdepartementet
Utlänningsnämnden
utrikesdepartementet
utrikesnämnden
Utrikespolitiska institutet (UI)

Valprovsningsnämnden
Vasakronan AB
Vasamuseet
Vattenfall AB
Verket för högskoleservice
Vetenskapsakademien
Veterinärmedicinska anstalten (SVA)
Vin & Sprit AB (V&S)
Väg- och transportforskningsinstitutet (VTI) Statens väg- och transportforskningsinstitut
Vägverket
Växjö universitet

Östekonomiska institutet
Överstyrelsen för civil beredskap (ÖCB) – nedlagd 30 juni 2002
överbefälhavaren

Förkortningar

Undvik att använda förkortningar. I TT:s texter skriver vi ut uttrycken **bland annat, bland andra, cirka, med flera, det vill säga, etcetera, med mera, och dylikt** och så vidare.

Se även avsnittet om distinktion mellan **förkortningar och beteckningar**.

Företag och organisationer

Förkortningar på företag, myndigheter, organisationer och liknande som inte är allmänt kända skrivs ut första gången de förekommer i texten.

Använd inte heller sådana kortformer av namn och dylikt som kan skapa oklarheter, särskilt inte första gången namnet förekommer i texten.

Förkortningar på företag, organisationer och dylikt som är namn och som uttalas som ord skrivs med versal begynnelsebokstav: **Ams, Aga, Tass, Ikea, Jas, Nato, Sida, Saf.**

När förkortningarna uttalas bokstav för bokstav skrivs de genomgående med versaler: **ABB, SCA, SAP, TCO, SHSTF, SMHI, LKAB, SAS.**

Undvik den engelska förkortningen **NGO**, som står för non-governmental organizations. På svenska brukar de kallas **enskilda organisationer** eller **icke-statliga organisationer**.

Förkortningar som ord En del förkortningar har med tiden kommit att ingå i svenskan som självständiga ord och dessa skriver vi gement: **behå, cd, cd-rom, epa-traktor, id-kort, laser, mc, ob-tillägg, pet-flaska, pc, pm, pr, pvc, radar, rot-avdrag, sms, tv, ufo, vd, vvs.**

Samma sak gäller sjukdomarna och de medicinska begreppen: **adhd, damp, aids, hiv, sars, cp, ms** och **tbc**.

I några fall är små bokstäver att föredra därför att besläktade ord brukar skrivas gement. Det gäller särskilt tekniska termer som ofta förekommer i samma texter som orden ovan: **adsl, dab-radio, dvd, md** (mini disc), **gd** (generaldirektör), **gps, gprs, mms, mp3, vhs, wap**.

Obs att **VHS** skrivs med versaler när det är namn på myndighet som förkortas.

När det gäller termer som hämtats från fackspråk är det förstås alltid en fördel om man någonstans i texten skriver ut vad förkortningen står för.

TT skriver **IT** och **3G** med versaler.

Förkortningar av namn på lagar skriver TT med versaler: **PUL, LVU, LOB**.

Undantag är lagarna **mbl** och **las** vilkas namn förekommer i många avledningar, märk ord som **utlasad**. Även *mbl:a* förekommer, men eftersom det kan vara svårare att uppfatta verbformen undviker vi den. Skriv hellre **mbl-förhandla**.

Om **mbl** och **las** nämns i uppräknings eller i grafik där man vill vara konsekvent kan man följa huvudregeln och skriva dem versalt.

När en förkortning ingår i sammansatt ord sätts vanligen bindestreck mellan leden: **IT-kommission, mc-polis, digital-tv-box**.

Om förkortningen inte läses bokstav för bokstav utan som ett vanligt ord kan man ofta slopa bindestrecket: **Natostyrka, Ikeasoffa**.

Politiska partier Med små bokstäver skriver vi också beteckningarna för de etablerade politiska partierna, det vill säga partier som är eller har varit representerade i riksdagen:
c, fp, kd, m, mp, nyd, s och **v**.

Däremot skrivs förkortningarna av namnen på kvinno- och ungdomsorganisationerna med stora bokstäver:
CKF, FPU, MUF, SSU.

Böjda förkortningar Bestämd form av initialförkortning skrivs med kolon före ändelsen: **tv:n, vd:n**.

Efter siffra används också kolon: **DC|10:an**. Samma sak gäller vid genitivändelse till förkortningar som uttalas bokstav för bokstav: **FN:s, USA:s, SKF:s**.

Undvik bestämd form på Europavägar (skriv **E|6** och inte *E|6:an*).

Till förkortningar som uttalas som ord fogas genitivändelsen utan kolon: **Natos, Sidas**.

När en förkortning ingår i sammansatt ord sätts däremot vanligen bindestreck mellan leden: **IT-kommission, mc-polis, digital-tv-box**.

Sammanskrivning – särskrivning

För tips om ord som ja-anhängare, förstamaj och knepiga företagsnamn kan du titta i:

- kapitlet Skiljetecken, avsnitt Bindestreck
- kapitlet Versal eller gemen, särskilt avsnitten Organisationer och företagsnamn

och Helgdagar .

Samman­skrivning rekommenderas för	Särskrivning rekommenderas för
alltför	efter hand
alltigenom	
alltihop	framför allt
alltmer(a)	för all del
alltnog	för den skull
alltsedan	för handen
	för övrigt
densamme	före detta
dessbättre	
dessförinnan	god dag
dessvärre	
detsamma	i dag - OBS: vanligt mellanslag!
därvidlag	i fred
	i fråga (om)
envar	i gång
	i går
förutom	i kapp
förvisso	i kraft
	i land
gentemot	i sänder
	i stånd
härförleden	i stället (för)
häromdagen	
härvidlag	lika väl
ibland	nu för tiden
ihjäl	något så när
ihop	
ihåg	om hand
ingenstans	om intet
isär	
itu	rent av
	rent ut
likväl	runt om(kring)
någonstans	så när
såväl	till buds
	till dels
tillstådes	till dess
tvärsom	till freds
tvärtemot	till fånga
tvärtom	till fyllest
	till godo
understundom	till handa
	till hands
varstans	till känna
	till mötes
ånyo	till pass
åsid	till reds
återigen	till sinnes
	till sist
överallt	till spillo
	till synes
	till vara
	till viljes
	till väga
	till ända
	till äventyrs
	till övers

tills vidare

under hand
under tiden
upp och ner

var sin

över huvud (taget)
över hövan
över lag
över styr
över ända

Observera att TT gör vanligt mellanslag vid särskrivning. Alltså ingen spatie mellan i och dag.

(Spatie kallas också hårt mellanslag, mellanslag som hindrar radbyte).

Några knepiga böjningar

Obest.sing	Best.sing	Obest.plural	Best.plural
centrum	centrumet	centrum	centrumen
krematorium	krematoriet	krematorier	krematorierna
medium	mediet	medier	medierna
meter	metern	meter	meterna
minut	minuten	minuter	minuterna
ordförande	ordföranden	ordförande	ordförandena
sekund	sekunden	sekunder	sekunderna
plenum	plenumet	plenum	plenumen
podium	podiet	podier	podierna
serum	serumet	serum	serumen
solarium	solariet	solarier	solarierna
stadium ex: högstadium	stadiet högstadiet	stadier	stadierna
stipendium	stipendiet	stipendier	stipendierna
timme	timmen	timmar	timmarna

Sifferuttryck

Bokstäver eller siffror?

Börja helst inte ett nytt stycke eller mening med siffror. Välj hellre bokstäver: **Femton personer omkom ...**

Tal skrivs normalt med bokstäver till och med tolv. Undvik dock kollisioner som *Två barn, elva och 13 år, försvann ...* och märk att tal under 13 inte skrivs med bokstäver i bland annat dessa fall: **Klockan 3–5** och **2–3 kg**.

Siffror används alltid vid decimaltal: **4,3 kg**.

Tillsammans med måttenheter skrivna som förkortningar används endast siffror: **1 kg** och **7 mg**.

Ekonomitexter

I texter om ekonomi används siffror. Använd då också formerna **miljoner, miljarder**,

procent och **kronor**. TT använder inte förkortningarna *mkr, mdr, milj, proc* och *kr*.
Vinsten var under första året 3,6 miljoner kronor och under det andra året 4 miljoner.

Gruppera rätt

Skriv inte *5–600* kronor när det handlar om **500–600** kronor.

Stora tal ordnas i tresiffriga grupper med mellanrum mellan varje grupp. Ingen punkt sätts ut för att markera tusental eller därutöver: **1 609 000**.

Skriv: **ett 20-tal, ett 30-tal**, men inte *25-tal*. Uttrycket *-tal* används vid jämna tiotal.

Det heter **tiotusentals** eller **i tiotusental**, men inte *i tiotusentals*. Vi skriver **tusentals** eller **flera tusen**.

Tecken och förkortningar

TT använder inte tecknet *%* och vanligen inte heller förkortningen *proc*, utan skriver ut ordet **procent**

Snedstreck kan ersätta ordet *per* i uttryck som **150 km/tim**.

Pluralis eller singularis

Efter alla decimaltal används pluralis: **1,2 miljarder, 1,5 timmar**. När siffran efter decimalkommat är 1 kan singularis eller pluralis användas: **1,1 sekund** eller **1,1 sekunder**.

Vid numrering används siffror: **Rum nummer 28**. Notera att TT inte använder förkortningen *nr*.

Det heter **två tredjedelars majoritet**.

Mer än miljard

Observera skillnaderna mellan hur svenskan kontra engelskan (och franskan) hanterar mycket stora tal.

	svenska	engelska/ amerikanska
1 000 000	miljon	million
1 000 000 000	miljard (ett tusen miljoner)	billion
1 000 000 000 000	biljon (en miljon miljoner)	billion/ trillion
(15 nollor)	ett tusen biljoner	a thousand billions/ quadrillion
(18 nollor)	triljon (en miljon biljoner)	trillion/ quintillion

Datum, klockslag och tider

TT skriver datum som **den 8 oktober 1998**. Årtal skrivs ihop utan mellanslag: **1999, 2000, 2001**.

Vi använder punkt för att skilja timmar och minuter åt, punkt för att för att skilja minuter och sekunder samt komma för att markera bråkdelar av sekunder. Exempel:

3.03.36,52

klockan 18.30.

Notera att klockan 18.30 är ett precist klockslag. Skriv inte *18.30-tiden* eftersom *-tiden* är ett vidare uttryck som mer lämpar sig för hela timmar. Använd gärna uttryck som **strax före klockan 19, några minuter före halv sex, vid 18.30** eller **vid halv sju**

Ordformer och formord

Verb

TT använder formerna **sade** och **ska**.

Undvik osköna och tvetydiga former av typen *utta, påta, motta*. Skriv i stället **ta ut, ta på**,

ta emot. I regel är lös sammansättning att föredra före fast sammansättning.

I vissa fall blir det en betydelseskilnad mellan fast och lös sammansättning: Han inställde resan. Han ställde in bilen i garaget.

Utelämna inte hjälpverben:

**Det skulle ha varit bättre om du hade kommit i tid.
Han säger att han redan har gjort det.**

Utelämna inte heller infinitivmärket att:

**Styrelsen beslöt att lägga fram ett förslag.
Regeringen kommer att ingripa mot missbruket.**

Om satsen innehåller en tidsbestämning som anger framtid är presens ofta att föredra:

Polisen fortsätter spaningarna på måndag
i stället för:

Polisen kommer att fortsätta spaningarna på måndag.

Skriv i **tisdags** om förfluten tid, **på tisdagen** för innevarande dag och **på tisdag** för kommande dag.

TT skriver ytterst sällan *i dag, i morgon* eller *i går*. Detta för att undvika missförstånd om vilken dag som avses. Alla TT:s kunder använder ju inte materialet samma dag som det publiceras av TT.

Var noga med tempus:

Soldaterna stormade gerillafästet sedan beskjutningen hade upphört
inte
sedan beskjutningen upphörde.

Historisk presens är ett stilmedel som kan användas, dock varsamt så att missförstånd inte kan uppstå.

Substantiv

Ändelse s för att beteckna plural bör undvikas. Vi skriver:

**en dollar, flera dollar
en franc, flera franc
en schlager, flera schlager**

alltså inte *dollars, francs, schlagers*.

Vi skriver vidare:

**en container, flera containrar
en studio, flera studior
en video, flera videor
ett medium, flera medier**

Massmedium heter i pluralis **massmedier**. Formen massmedia kan accepteras, dock ej *ett massmedia*.

Observera också att det inte heter *svensk media*, utan **svenska medier**, eller möjligen svenska media, eftersom media är en pluralform.

TT-språket rekommenderar att centrum i pluralis skrivs **centrum**. Detta för att åstadkomma konsekvens i texterna. Svenska Akademiens ordlista SAOL godkänner flera böjningar och öppnar därmed för olika böjningar i TT:s texter. **Center** (med pluralformen center) kan användas i ord som **köpcenter**.

Ord som museum och jubileum skrivs utan accent i bestämd form och i pluralis: **museet, jubileer**.

Däremot skriver vi **kafé** och **kaféer**.

Ordförande, sökande, svarande, resande har i obestämd form pluralis inte någon ändelse: **en ordförande, flera ordförande**.

Neutrala substantiv av typen förhållande har dock pluraländelsen -n: **flera förhållanden**.

Vi skriver **dumpning, joggning, kidnappning, mobbning, tågurspärning**.

Företagsnamn, idrottslag, länder, städer och andra orter är normalt neutrum. Det heter därför:

Volvo kan bli tvunget att ...

och

Tre kronor är tvunget att ...

Pronomen	<p>Vi skriver de och dem, inte <i>dom</i>.</p> <p>Pronomen böjs: Han vände sig till dem som hade hjälpt honom. Han berömde dem som vågade ingripa.</p> <p>Det vanligaste relativpronomenet är <u>som</u>. <u>Vilken</u> och former av detta pronomen används bara när tydligheten kräver det.</p> <p><u>Ingendera</u>, <u>någondera</u> och <u>vardera</u> ska böjas när de syftar på substantiv i neutrum. Alltså: <u>ingetdera</u>, <u>någotdera</u>, <u>vartdera</u>.</p>
Dess och deras	<p><u>Dess</u> används som genitivform till <u>den</u> och <u>det</u>. Dess är singularis. Genitivformen till det plurala <u>de</u> är <u>deras</u>.</p> <p>Huset och dess invånare men: Husen och deras invånare Miljögifter och deras inverkan på människor</p>
Man och folk	<p>Det obestämda pronomenet <u>man</u> har singular form men plural betydelse. Adjektivet står ändå i singularis: Man var orolig för att planet skulle störta.</p> <p>Var försiktig med att använda ordet man, som lätt skapar förvirring. Skriv inte: <i>Man tycker att man borde ändra på den regeln.</i></p> <p>Folk i betydelsen alla människor har också singular form med plural betydelse. Här står adjektivet i pluralis: Folk är rädda för att flyga.</p>
Adverb	<p>Adverbet bör placeras intill de satsdelar som det bestämmer. Detta gäller särskilt de inskränkande adverbena: <u>bara</u>, <u>enbart</u>, <u>endast</u>.</p> <p>Skriv: Våra tabletter är äkta endast i originalförpackning inte: <i>Våra tabletter är endast äkta i originalförpackning.</i></p> <p>Märk också betydelseskilnaden mellan: Han har bara läst engelska i ett år och Han har läst engelska i bara ett år.</p> <p>Ord som hör ihop ska stå tillsammans. Skriv därför: Regeringen räknar med att under hösten lägga fram en proposition i frågan.</p> <p>Placera inte tidsuttryck alltför långt från verbet. Skriv: Två personer omkom på måndagen vid en trafikolycka i Bagarmossen i södra Stockholm. inte: <i>Två personer omkom vid en trafikolycka i Bagarmossen i södra Stockholm på måndagen.</i></p> <p>Det är också betydelseskilnad mellan: Det sade industriministern vid en konferens för företagsledare i Ronneby, och: Det sade industriministern vid en konferens i Ronneby för företagsledare.</p> <p>I nekande sats får bara en negation eller ett nekande adverb användas. Skriv alltså inte: <i>De bästa filmerna får vi knappast aldrig se.</i></p>
Prepositioner	<p>Enklare prepositioner såsom om, för, vid och på kan ofta ersätta de längre formerna <i>beträffande</i>, <i>angående</i>, <i>i fråga om</i>, <i>med avseende på</i>.</p> <p>Vidare: Priset höjs på måndag. Det nya priset gäller från och med måndag. Alltså inte: <i>Det nya priset höjs från och med måndag.</i></p>
Skilj på prepositioner och konjunktioner	<p>Före händelsen - <u>innan</u> det hände. Före tågets avgång - <u>innan</u> tåget gick. Till tågets avgång - <u>tills</u> (till dess att) tåget hade gått.</p> <p>Var noga med att använda korrekta prepositioner. Det heter till exempel: krav på någon eller något tvivla på någon eller något förbud för någon</p>

men: **förbud mot något**
lojal mot.

Observera hur prepositionen placeras vid uttryck som både och, även, bland annat.
Exempel:

Förslaget är till nytta både för land och för folk.
Förslaget är till nytta för både land och folk.

Notera att det heter **ur en (syn)vinkel** och **från en (stånd)punkt**.

Subjektsregeln

Det tänkta subjektet i en satsförkortning måste vara detsamma som subjektet i den fullständiga satsen.

Brott mot subjektsregeln uppstår ofta i samband med uttryck som genom att och för att plus ett verb i infinitivform.

Skriv alltså inte: *Genom att skicka in kupongen till oss sänds prislistan omgående* eller *För att bli ätbar måste jag koka potatisen*.

Ett klassiskt exempel på brott mot subjektsregeln: *Vansinnig och omgiven av dåliga rådgivare kan jag ej annat än beklaga Erik XIV*.

Skiljetecken

Komma

Spara på kommatecknen men låt inte tydligheten bli lidande.

Komma bör sättas ut där ett bindeord (och, men, eller, utan) är utelämnat.

Exempel: **en ny, tidigare oprövad metod** eller **En ny och tidigare oprövad metod**.

Sätt alltid ut kommatecken både före och efter parentetiskt infogad information: **Han träffade sin bror, den kände botanisten, i Leksand**.

Detsamma gäller vid uppräkningslistor: **I kommittén ingår professor Sven Svensson, Uppsala, direktör Ulla Persson, Linköping, och lantbrukare Per Nilsson, Svenljunga**.

Komma används för att markera bråkdelar av sekunder: **3.36,56 på 1 500 meter**.

Sätt alltid ut skiljetecken efter citat och före anföringsverb: **Det är bra, sade Olof Karlsson**.

Komma sätts mellan huvudsatser som samordnas i samma mening, även när bindeord (och, men, eller etcetera) finns utsatt.

Exempel: **De tyska turisterna har varit fler i Danmark än i Norge, och Sverige har haft det lägsta antalet**.

Sätt inte komma före som när bisatsen måste vara med för att meningen inte ska förlora rim och reson.

Exempel: **Jag är trött på alla förtroendevalda som dricker öl för skattebetalarnas pengar**.

Punkt

TT använder inte punkt i förkortningar, även om personer, företag, myndigheter eller organisationer själva gör det.

Punkt används för att skilja timmar och minuter: **18.30**.

Frågetecken

Direkt fråga avslutas med frågetecken, aldrig med punkt. Frågetecken sätts ut också mitt i en mening: **Vad ska ni ha det till? frågade han**.

Utropstecken

Använd utropstecken sparsamt.

Kolon

Kolon används framför direkt anföring. Till exempel: **Han sade: Ge mig boken**. Märk att ordet efter kolon då har versal begynnelsebokstav.

Använd kolon även vid uppräknig: **Parkeringsförbud gäller i följande fall: huvudled, kollektivfil och vändplats.**

Kolon sätts också ut:

- mellan siffror som betecknar kronor och ören: **22:50 kronor** (gäller även utländska valutor)
- i vissa talrelationer: **Skala 1:10 000**
- vid vissa förkortningar: **S:ta Birgitta, S:t Petersburg**
- vid ordningstal: **21:a, 34:e**

men inte vid tidsuttryck av typen **den 21 augusti.**

Semikolon

Semikolon anses vara starkare än komma, svagare än punkt; tecknet både skiljer och förenar. Det som förbinds med semikolon är normalt två huvudsatser som kan stå som var sin mening och där den andra är en utveckling av eller förklaring till den första.

Exempel: **Vi längtade inte ut; det var svinkallt och regnigt.**

Märk att ordet efter semikolon har gemen begynnelsebokstav.

Citattecken

Citattecken (anföringstecken) bör användas sparsamt. Tecknet används mest vid exakt återgivande av utdrag ur skrivna texter från till exempel pressmeddelanden eller tidningar.

TT sätter inte citattecken kring titlar på böcker, filmer etcetera om det inte krävs för att undvika missförstånd.

TT undviker citattecken i rubriker. De kan dock användas i undantagsfall om det verkligen handlar om ett exakt citat av utsaga eller liknande som återfinns i texten, annars inte.

Punkt sätts efter citattecken i slutet av en mening, om citatet gäller bara några ord: **I tidningarna talas det om "ett fräckt försök".**

Citattecken sätts inte ut efter så kallad.

Vid direkt anföring bör så kallat pratminus användas i stället för citattecken:

– Inga kommentarer, sade statsministern.

Skriv inte: *Han sade att "vi måste klara av det här"* utan:

– Vi måste klara av det här, sade han.

Bindestreck (divis)

Tecknet används:

- vid vissa sammansättningar, som **svensk-dansk ordbok.**
- vid sammansättningar med siffror, förkortningar eller flerordiga uttryck: **50-årsdag, 2000-talet, SAS-terminal, på gatan-pris, Kalle Anka-tidning, galna ko-sjukan etcetera.**
- vid sammansättningar där man vill undvika att två likadana vokaler kolliderar: **ja-anhängare, euro-omröstning**

Grundregeln är TT skriver sammansatta ord utan bindestreck om inte bindestrecket behövs för tydlighetens skull.

Exempel på dessa regler som de tillämpades EMU-debatten:

Vi skriver **jasida, nejkampanj, eurofråga** etc.

Ett bindestreck är dock bra att sätta dit i ord som **ja-anhängare, euro-omröstning** och liknande där annars två likadana vokaler kolliderar.

Tankstreck

Skiljetecknens uppgift är att göra texten så lättfattlig som möjligt.

Tankstrecket är samma tecken som pratminuset.

Tankstreck eller parentes kan användas i stället för kommatecken runt inskjuten sats: **Det nya skatteförslaget – som sägs innebära lättnader för alla – presenterades på tisdagen.**

Tankstreck kan också markera paus före ett tillägg eller något oväntat: **Där stod vi – och kunde inte annat.**

Var sparsam med tankstreck. Effekten förtas om det används för ofta.

Tankstreck används till exempel:

- mellan ortnamn: **Sträckan Stockholm–Göteborg.**
- mellan tal: **30–40 personer.**
- mellan klockslag: **Öppethållande 9–17.**
Det är fel att skriva: *mellan 9–17.*
- i sportresultat: **Brage–Örebro 4–1 (1–1).**

Svengelska

Använd inte engelska ord eller uttryck när det finns svenska motsvarigheter:

Operationen utfördes av ett läkarlag (inte *läkarteam*).

Den svenska tv-gruppen (inte *tv-teamet*)

havsteknikföretaget (inte *offshoreföretaget*).

euroland

TT skriver inte *Euroland* om den grupp av stater som infört den gemensamma europeiska valutan.

Man kan dock skriva om Finland som **ett euroland** (observera den gemena begynnelsebokstaven) och om alla de länder som inför euro som **euroländer**.

Svenska hellre än engelska

Skriv inte...

agenda

airbag

all time high

belgian blue

boom

briefa

call center

controller

cracker

crawltext

cyberspace

design

doping

dotcomföretag

exchange rate mechanism (ERM)

e-mail

exit poll

fast food

free lance

food processor

...utan

dagordning

krockkudde

börsrekord

belgisk blå

uppgång

kort informera någon, upplysa

teletjänstcentral - precisera gärna: telefontjänst, informationstjänst, kundtjänst eller liknande

styrekonom

egentligen knäckare, men **hackare** används i normalspråk

(tv-term)

kryptext

cyberrymden

formgivning

doping

e-handelsföretag

europiska växelkurssamarbetet

e-post

vallokalsenkät

snabbmat

frilans

matberedare

<i>hacker</i>	hackare
<i>hangarounds</i>	anhängare
<i>headhunt</i>	i många fall kan man använda handplocka
<i>hearing</i>	utfrågning
<i>highlights</i>	höjdpunkter
<i>inlines</i>	rullskridskor
<i>joint venture</i>	samägt företag, samföretag, samriskprojekt
<i>konceptbil</i>	(modeord i bilbranschen) experimentbil
<i>maila</i>	skicka/sända e-post, e-posta; vi godtar även mejla
<i>midquarter-update/report</i>	(ekonomi) halvkvartalsrapport
<i>on line</i>	direktansluten
<i>outlet</i>	butiksbö
<i>outsourca</i>	lägga ut på driftentreprenad/ underleverantör eller bara lägga ut
<i>outstanding</i>	i en klass för sig, enastående
<i>pay-per-view</i>	beställ-tv
<i>pressrelease</i>	pressmeddelande
<i>printer</i>	skrivare
<i>prospect</i>	provmedlem
<i>public service</i>	allmännyttig/ i allmänhetens tjänst
<i>skinhead</i>	skinnskalle, skinnhuvud
<i>split</i>	aktiedelning
<i>omvänd split</i>	aktiesammanslagning
<i>stroke</i>	slaganfall, hjärnblödning
<i>t-shirt</i>	T-tröja
<i>talkshow</i>	pratprogram
<i>van</i>	minibuss
<i>whiplashskada</i>	pisksnärtsskada
<i>windstopper</i>	vindtygsjacket
<i>world cup</i>	världscupen

Medicinska termer

Nytt från 15 april 2003: sars

TT har beslutat att framledes använda beteckningen **sars**, svår akut respiratorisk sjukdom, om den sjukdom som hittills benämns *sal*, *svår akut luftvägsinfektion*.

Smittskyddsinstitutet och Socialstyrelsen har hittills förordat benämningen *sal* men har beslutat byta. Sverige är det enda land som inte använt namnet sars tidigare. På engelska läses sars severe acute respiratory syndrome, vilket ju fungerar även i svensk översättning som ovan.

För tydlighets skull kommer vi i texterna att understryka att det handlar om **lungsjukdomen sars**. Vi skriver namnet med genomgående gemener i likhet med andra sjukdomsnamn.

Bakterier och virus

För namn på bakterier räcker det i allmänhet med de svenska namnen och dessa skrivs med gemener. Om de vetenskapliga namnen används, ska släktnamnet stå versalt och artnamnet med gemener: **Staphylococcus aureus**.

När det gäller virus använder TT inte vetenskapliga namn och namnen skrivs med gemener.

Ord som lätt blandas ihop eller används fel

Hjärninflammation och **hjärnhinneinflammation** är två olika saker.

Beteckningen **mördarbakterier** används ibland felaktigt om olika sorters bakterier. Öknamnet gäller bara en viss sorts streptokocker, en undergrupp av *Streptococcus pyogenus*.

Sjukhussjuka är ett samlingsnamn för infektioner som uppstår på sjukhus och orsakas av flera olika bakterier.

Höftfrakturer innebär att översta delen av lårbenet är brutet, inte att höftbenet är det.

I texter om sjukdomen med det talande namnet vinterkräksjuka är det i regel fel att skriva att *norwalkvirus* är orsaken. Skriv i stället **calicivirus**, där bland annat norwalkvirus ingår.

När sjukhuspersonal säger att en människa har drabbats av en **chock** efter till exempel en olycka, bör det framgå om det handlar om en psykologisk chock eller en medicinsk. Det senare är ett livshotande tillstånd.

Stroke/ slaganfall, bypass-/ kranskärloperation

Stroke och slaganfall är två namn på samma sak, det svenska **slaganfall** bör användas. Bypass-operation och **kranskärloperation** har också samma betydelse. Även här bör det svenska ordet väljas.

Namn på läkemedel

Försäljningsnamn på läkemedel skrivs med stor begynnelsebokstav, som i **Alvedon** och **Losec**. Substanser, till exempel **paracetamol** och **omeprazol**, skrivs med liten begynnelsebokstav.

Krångliga sammansättningar

TT skriver **hjärt-kärleksjukdom** och **öron-näsa-halsläkare**.

Namn på sjukdomar

TT skriver normalt sjukdomars namn med gemen begynnelsebokstav: till exempel **cancer**, **polio**, **tuberkulos**, **parkinson** och **alzheimer**. När sjukdomar uppkallats efter personer får personnamnet dock versal begynnelsebokstav i skrivningar som **Parkinsons sjukdom**, **Alzheimers sjukdom** och **Downs syndrom**.

Den sjukdom hos människan som liknar galna ko-sjukan skriver vi **Creutzfeldt-Jakobs sjukdom (CJS)**. (Galna ko-sjukan heter också **BSE** efter bovin spongiform encefalopati. Notera bindestrecket mellan ko och sjukan.)

Andra sjukdomar, tillstånd och smittoämnen som oftast betecknas med förkortningar skrivs med gemener: **damp** och **adhd** i enlighet med **tbc**, **aids** och **hiv**. TT skriver även **ms**, multipel skleros, med gemener, trots att Saol inte gör det. Lungsjukdomen **kol** (kroniskt obstruktiv lungsjukdom) skrivs med gemener men det bör i text framgå att någon drabbats av /lider av **lungsjukdomen kol** för att undvika sammanblandning med andra betydelser av kol. På motsvarande sätt skriver vi **lungsjukdomen sars** för svår akut respiratorisk sjukdom.

Notera även att TT skriver **hivsmittad** och **aidssjuk** utan bindestreck.

Det fruktade virus som har fått sitt namn efter den afrikanska floden Ebola skrivs med gemen begynnelsebokstav: **ebolavirus**.

IT-termer, datatermer

TT:s språkvårdskommitté har i huvudsak anslutit sig till Svenska datatermgruppens rekommendationer vad gäller stavningar, förkortningar och liknande för IT-termer.

Gruppens ordlista, som ofta uppdateras, finns att läsa på www.nada.kth.se/dataterm/rek.html

På deras förstasida finns sökfunktioner mm. www.nada.kth.se/dataterm/

På några punkter avviker vi från Svenska datatermgruppens rekommendationer:

TT har i samråd med andra stora nyhetsredaktioner gått över till att skriva **internet** med gemen begynnelsebokstav. Internet är egentligen ett namn, men dess karaktär av

egennamn är inte uppenbar och bruket av liten bokstav är mycket utbrett. Vi anpassar oss till ett skrivsätt som redan är etablerat.

Däremot skriver vi **IT** versalt, eftersom det minskar risken för missförstånd, särskilt i sammansättningar.

Vi använder **e-posta** och **mejla** som synonymer, däremot inte stavningarna *mail* och *maila*.

Vi använder inte ordet *knäckare*, eftersom det fått litet genomslag i allmänspråket. Skribenten bör i stället vinnlägga sig om att klargöra vad en **hackare** har för avsikter.

Vi normaliserar namn på e-handelsföretag och webbplatser, t ex **Passagen** (som har nätadressen - inte namnet - www.passagen.se).

Sportspråket

Kanada vann över Sverige med 3–2

eller

Sverige förlorade mot Kanada med 2–3.

inte:

Sverige förlorade mot Kanada med 3–2.

Han satte svenskt rekord med 3.39,46

alltså inte

Han satte nytt svenskt rekord.

Men:

Han slog det förra (eller gamla) rekordet med sju hundradelar.

Laget leder allsvenskan på 23 poäng.

Laget leder allsvenskan med tre poäng före tvåan.

Vi skriver: **De franska mästerskapen i tennis**, inte *de öppna franska mästerskapen i tennis*.

Däremot skriver vi **US Open, Stockholm Open**, när vi använder själva turneringsnamnet.

Militära uttryck och försvarets organisation

Försvarmakten är Sveriges största myndighet, TT skriver försvaret. Försvaret leds av överbefälhavaren (ÖB). TT skriver **försvaret**.

Högkvarteret är ÖB:s stab. Där finns Strategiledningen (Stra), Grundorganisationsledningen (Gro), Operativa insatsledningen (Opil), Krigsförbandsledningen (Kri) och Militära underrättelse- och säkerhetstjänsten (Must).

Under chefen för Gro lyder **regementen** och **flottiljer**, fördelade på **försvarsgrenarna** armén, marinen och flygvapnet. Försvarsgrenarna leds av en arméinspektör, en marininspektör och en flygvapeninspektör. Det finns också en ledningsinspektör och en utbildningsinspektör samt en rikshemvärnschef.

De tidigare beteckningarna *arméchef*, *marinchef* och *flygvapenchef* har avskaffats liksom beteckningen *generalinspektör*.

Sverige har numera ett insatsförsvaret, där Opil leder bataljoner och andra förband under pågående insatser.

Sverige är indelat i fyra **militärdistrikt** vars staber leder lokala insatser.

Förråd, transporter, reparationer och annan service sköts av logistikorganisationen FMLOG.

Armén har bland annat tunga stridsvagnar av typ 121 och 122 (tyska Leopard-vagnar) samt lättare pansarvagnar, kallade stridsfordon 90.

Marinen består av flottan med fartyg som korvetter, minfartyg och ubåtar, samt amfibiekåren som ersätter det avskaffade *kustartilleriet*. Amfibieförbanden har bland

annat snabbgående stridsbåtar.

Flygvapnet har stridsflygplan av typ Jas 39 Gripen och Viggen samt transportflygplan och helikoptrar.

Det finns inte något som heter *vapengrenar*, däremot **försvarsgrenar** och **truppslag** som luftvärnet, artilleriet och ingenjörtrupperna.

Lantbrukstermer

Det heter

spannmålen (inte *spannmålet*)

gödseln (inte *gödslet*)

Bonden sätter potatis och sår utsäde.

Kor kalvar, tackor lammar, tikar (och varghonor) valpar, ston följar, suggor grisar.

Djur är dräktiga, bara människor är gravida.

Namn

Namn är det viktigt att TT är noga med. Hur TT skriver och stavar namn är riksläkande.

Särskild vikt ska läggas vid att personers namn blir korrekt stavade och fråga hellre en gång för mycket om det ska vara ett s, c eller k, ett f eller v.

Utländska namn kan ibland ge svårigheter, i synnerhet om originalet skrivs med annat än vårt latinska alfabet. TT-språket ger några tips i avsnitten under "Andra språk".

Titlar i namn

TT skriver titlar med gemen begynnelsebokstav: prins Carl Philip, greve Piper, direktör Barnevik, lord Nelson, president Jeltsin.

Notera att af, de, von har gemen begynnelsebokstav även när de inleder en ny mening efter punkt. von Petersens, von Sydow, etcetera. Undantag: en del av den svenska släkten De Geer stavar sitt namn just så, liksom De la Gardie och Du Rietz.

Kungligt

Från och med Oscar II (även Oscar I) skriver TT namn på de svenska kungligheterna som de själva skrev/skriver sina namn: drottning Victoria, Gustaf VI Adolf, drottning Louise, Carl XVI Gustaf.

Prinsar och prinsessor behåller sin privata stavning: prins Gustaf, prinsessan Eugénie, prins Carl, prinsessan Christina, kronprinsessan Victoria, prins Carl Philip, prinsessan Madeleine.

Historiska kungligheter har dock fått sina namn ändrade till traditionell svensk stavning även om de själva stavat sina namn på annat sätt: Gustav Vasa, drottning Kristina, Gustav II Adolf, Karl XIV Johan, Karl XV.

Avlidna utländska kungligheters namn skriver TT av hävd med viss försvenskning: Ludvig XIV (inte Louis XIV), Viktor Emanuel (inte Vittorio Emanuele), Elisabet I.

Modern tids kungligheter får dock behålla sin stavning: drottning Margrethe, drottning Elizabeth II, kung Juan Carlos.

Besvärliga geografiska namn med mera

Kaukasus - Kaukasien

Kaukasus är en bergskedja, Kaukasien är det geografiska området mellan Svarta havet och Kaspiska havet där bland annat Georgien, Azerbajdzjan, Tjetjenien och Dagestan ligger.

Skagerrak

TT har valt att skriva **Skagerrak** till skillnad från SMHI och vissa uppslagsböcker som

valt en annan stavning.

Gardermoen
heter den norska storflygplatsen.

Sankt, S:t eller Sankta?

TT har valt att skriva namn på Sankt eller Sankta med förkortningen S:t. Således skriver vi såväl **S:t Petersburg** som **S:t Annas skärgård**, **S:t Eriksgatan**.

Däremot används inte förkortningen på orter på andra språk. Vi skriver **San Francisco**, **Saint-Germain**, **Saint Louis**, **Santa Monica**.

Andra språk – namn, termer, transkription

Under denna rubrik ges viss vägledning för namn och termer på främmande språk och i några fall transkriptionsregler. Se respektive språk i innehållsförteckningen.

Här finns även en utförlig lista på **vanliga termer inom islam** samt en stavningslista över **de organisationer som EU stämplat som terrorister**.

Accenter och liknande

TT kan använda diakritiska tecken (utländska accenter och uttalstecken) när vi skriver utländska ort- och personnamn.

Vi kan använda följande:

- grav och akut accent över vokaler
- tyskt ü
- ç - c med cedilj
- ñ - n med tilde
- danska æ, œ

Däremot inte centraleuropeiska konsonanter med extrakrumelurer.

I vårt gamla tekniska format sänds ovanstående tecken som avskalade eller försvenskade, så att ñ blir n, á blir a, æ blir ä och så vidare.

Observera att TT tills vidare **ersätter de nordiska vokalerna** med svenskt ä och svenskt ö eftersom vissa redaktioner av tekniska skäl ännu inte kan ta emot andra tecken än sådana som ingår det i svenska alfabetet. Mediespråksgruppens **rekommendation** är dock annorlunda.

Utländska tecken

Dessa tecken kan förekomma i TT:s texter:

PC-850	Bokstav	TTNITF-kod	Gamla formatet	RTF	MAC	ISOLat1
181	Á	Á	Á	c1	231	193
160	á	á	á	e1	135	225
182	Â	Â	A	c2	229	194
131	â	â	a	e2	137	226
146	Æ	&Aelig;	Ä	e6	174	198
145	æ	æ	ä	c6	190	230
183	À	À	A	c0	231	192
133	à	à	à	e0	136	224
128	Ç	Ç	C	c7	130	199
135	ç	ç	c	e7	141	231
144	É	É	É	c9	131	201

130	é	é	é	e9	142	233
210	Ê	Ê	E	ca	230	202
136	ê	ê	e	ea	144	234
212	È	È	E	c8	133	200
138	è	è	e	e8	143	232
214	Í	Í	I	cd	234	205
161	í	í	i	ed	146	237
215	Î	Î	I	ce	235	206
140	î	î	i	ee	148	238
222	Ì	Ì	I	cc	237	204
141	ì	ì	i	ec	147	236
165	Ñ	Ñ	N	d1	132	209
164	ñ	ñ	n	f1	150	241
224	Ó	Ó	O	d3	238	211
162	ó	ó	o	f3	151	243
226	Ô	Ô	O	d4	239	212
147	ô	ô	o	f4	153	244
227	Ò	Ò	O	d2	241	210
149	ò	ò	o	f2	152	242
157	Ø	Ø	Ö	d8	175	216
155	ø	ø	ö	f8	191	248
233	Ú	Ú	U	da	242	218
163	ú	ú	u	fa	156	250
234	Û	Û	U	db	243	219
150	û	û	u	fb	158	251
235	Û	Ù	U	d9	244	217
151	ù	ù	u	f9	157	249
154	Ü	Ü	Ü	dc	134	220
129	ü	ü	ü	fc	159	252
237	Ý	Ý	Y	dd		221
236	ý	ý	y	fd		253

Arabiska namn

TT eftersträvar en stavning som nära överensstämmer med standardarabiskt skriftspråk och värdat talspråk, ej dialekt.

Exempel: **Ahmad Quray**, även känd som Abu Ala, och **Mahmud Abbas**, även känd som Abu Mazin. Sedan länge tillämpar vi stavningen **Yasser Arafat** för den palestinske ledaren och **Muammar Gaddafi** för Libyens ledare.

Vi har tidigare använt andra stavningar av Ahmad Qurays namn, och det har också förekommit flera ytterligare versioner av namnet i såväl svensk som utländsk press.

För aktuella irakiska namn, se separat sida.

Vid behov, se även listan över termer vanliga inom islam.

Translitterering av arabiska namn Denna lathund för stavning och uttal av främst geografiska namn i arabvärlden har tagits fram av Agneta Styrman på uppdrag av TT:s mediespråksgrupp.

Det arabiska språket är svårt att transkribera eftersom korta vokaler sällan är utsatta och uttalet skiftar i olika arabisktalande länder.

Se även [kommentarerna](#) längst ned.

Förekommande varianter	Rekommenderad form	Anmärkning
Abou/Abu/Bou ...	Abu ... (Bou ...)	Abu=far. Vanligt som förled, oftast självständigt. Kan också ange andra egenskaper. (ex. Abu Shamah, "Han som har ett födelsemärke"). Bou förekommer i Nordafrika. Om Bou står självständigt kan det bytas mot Abu, annars är det bäst att låta bli: kan förväxlas med ord vars första stavelse är Bu-.
Abu Dhabi, Abu Zabi/Zaby	Abu Dhabi	Förenade arabemiraten.
Adan, Aden	Aden	Aden etablerat via engelska. Inleds av konsonanten ayn, som saknar sv motsvarighet.
Agadir, Aghadir	Agadir	Arabiska: gh=tungrots-r.
Ahaggar, al-Hajjar	Ahaggar	Arabiska: al-Hajjar.
Ain/Ayn/Ein ...	Ayn ...	Se Ayn för alla namn på Ain.
Ain Hilwah, Ein al-Hilweh	Ayn al-Hilwa	Flyktingläger i Libanon.
Ait ...	Ait ...	Berbiskt ord med betydelsen "barn till../söner av..". Förled i nordafrikanska namn.
Akaba, Aqaba(h) al-/el-/il-	Aqaba al-	Inleds av konsonanten ayn, som saknar sv motsvarighet. Best. artikel. Skrivs ut om den framgår av originalet. Standardarabiskan har al-, el-/il- finns i dialekter. Rätt eller fel kan man diskutera, men med al- är man på den säkra sidan.
(l-)	al- (l-)	Vokalen faller i vissa lägen. (Det behöver alltså inte vara fel i förlagan!) Förekommer i sammansättningar, när ett ord före artikeln som hör till namnet slutar på vokal, ex Abdu-l-lah. Om orden skrivits ihop är det svårt att se att där finns en artikel. Följ förlagan.
(ad-, an-, ar-, as-, at- m fl)		Artikeln assimileras ofta till huvudordet (ex. an-Nil). I skrift kan både al- och varianterna godkännas hos oss. Uttalet är viktigare: vi bör assimilera.
El Alamein, al-Alamayn	El Alamein	Platsen är världsberömd med stavningen El Alamein. Men normalt bör vi undvika att frångå två stavningsregler: 1) artikeln stavas al- 2) diftongen stavas ay
Aleppo	Aleppo	Arabiska: Halab.
Alexandria	Alexandria	Arabiska: al-Iskandariyyah.
Allenby Bridge	Allenbybron	Arabiska: Kung Hussein-bron.
Amman	Amman	Andra stavelsen betonas (av araberna som långt ä).
Annaba(h)	Annaba	Stad i Algeriet. Inleds med konsonanten ayn, som saknar sv motsvarighet. Andra stavelsen är lång och a-uttalet drar åt ä.
Aqaba(h), Akaba	Aqaba	Inleds med konsonanten ayn som saknar sv motsvarighet.
Arbela, Arbil, Erbil, Irbil	Arbil	Kurdisk stad i Irak. Långt i. (NE har Irbil.)

Assiut, Asyut	Asyut	Uttal: u=långt o.
Assuan, Aswan	Aswan	Uttal: w=o-ljud, jfr eng.
Ayn...	Ayn...	Ayn=källa, öga. Som förled. Stavningen ay rekommenderas, ai står i allmänhet för att ljuden inte utgör diftong.
Baalbek, Balabakk	Baalbek	Långt a avspeglar bortfall av ayn som saknas i sv. Stavning med e bryter mot regeln, men är etablerad.
Bagdad, Baghdad	Bagdad	Arabiska: gh=tungrots-r.
Bahrain, Bahrayn, Bahrein	Bahrain	Rekommenderad stavning avviker från generella regler för transkription (med ay) men ai är här etablerat.
Banghazi, Bengasi, Benghazi	Banghazi	Arabiska: gh=tungrots-r.
Basra, al-Basra (h)	Basra	
Beirut, Bayrut, Beyrouth	Beirut	Etablerad stavning avviker från regel för ay-diftong.
Bekaa, al-Beqaa, al-Biqa	Bekaadalen	Långt a avspeglar bortfall av konsonanten ayn. (NE har Bekadalen.)
Bou... /Bou-	Abu/Bou...	Jfr Abu=far, som förled. Bou är en nordafrikansk variant, på kartor över Algeriet, Marocko, Tunisien. Om Bou står självständigt kan det bytas mot Abu annars är det säkrast att låta bli - det är lätt att förväxla med ord vars första stavelse faktiskt är Bu-.
Bur.../Port	Bur/Port...	Lånord, i hamnstäders namn.
Bur Said	Port Said	Kan på svenska uttalas Port, eftersom det är den form av lånordet vi är bekanta med. Said: ej diftong - mellan vokalerna utelämnas ayn som saknar sv motsvarighet. Långt i.
Casablanca	Casablanca	A: Dar al-Bayda (Vita huset).
Chott, Choutt, Shatt...	Shatt ... (Chott...)	Förled med flera betydelser: strand mm. Jfr gränsfloden Shatt al-Arab. På kartor över Nordafrika Chott/Choutt.
Constantine, Qustantin	Constantine	I Algeriet. Franskt uttal.
Dahuk	Dahuk	I kurdiska delen av Irak. Uttal med långt o.
Dair/Dayr/Deir...	Dayr...	Diftong. Se Dayr.
Damanhour, Damanhur	Damanhur	I Egypten. Uttal med långt o.
Damaskus	Damaskus	Arabiska: Dimashq.
Dar al-Bayda, Dar el-Beida	Casablanca	Bokstavlig översättning: Vita huset.
ad-Dawhah, al- Dawhah, Doha	Doha	Qatars huvudstad. Arabiska: ad-Dawhah. Första stavelsen betonas (i vardagsarabiska långt å, i vårdat språk diftong aw).
Dayr/Deir ...	Dayr ...	Dayr=kloster, står ofta som självständigt första led.
Deir al-Balah	Dayr al-Balah	Flyktingläger i Gaza. Balah: a=ä, sista vok lång.
Digla(h), Dijla(h)	Tigris	Arabisk form: Dijlah.
Djedda, Jedda m fl	Jidda	I Saudiarabien.
Doha, ad- Dawhah, al- Dawhah	Doha	Qatars huvudstad. Arabiska: ad-Dawhah. Första stavelsen betonas (i vardagsarabiska långt å, i vårdat språk diftong aw).
Dubai, Dubayy	Dubai	Med ay-diftong, men har likt andra länders namn blivit känt med ai-stavning.

Ein Hilwa(h), Ein el-Hilwe(h)	Ayn al-Hilwa	Se Ayn för alla namn på Ein.
El-/el-	al-	Se al-.
El Alamein	El Alamein	Se Alamein.
Erbil	Arbil	I Irak, se Arbil.
Essaouira(h)	Essaouira	I Marocko. Långt i betonas. Arabisk form: as-Sawirah.
Fajjum, Fayyoum, al-Fayyoum	al-Fayyum	Stor oas i Egypten. Uttal: ay=diftong, u=långt o.
Fes, Fas, Fez	Fez	Uttal: jfr franska è.
al-Firat	Euftrat	
Gabal/Gebel ...		Se Jabal.
Gaza, Ghazza(h)	Gaza A:	Ghazzah, gh=tungrots-r.
Giza(h), Gizeh, Jizah, al-Jizeh	Giza (NE)	Uttal: g=egyptiskt uttal.
Hama(h), Hamat	Hamah	Stad i Syrien. Betona den andra vokalen, a drar åt ä.
Hebron	Hebron	Arabiska: al-Khalil.
Hermon	Hermonberget	Arabiska: Jabal ash-Shaykh.
Hims, Homs	Homs	Stad i Syrien.
Hurghada(h), al-Ghardaqa(h)	Hurghada	Arabiska: al-Ghardaqah. Arabiska: gh=tungrots-r.
-ia/-iah/-ie/	-iyya	Ändelse, mycket vanlig i namn på samhällen. Ex: Jabaliyya, Sulaymaniyya. Stavning med e motsvarar uttalet i vissa dialekter. Standardarabiskan har a med uttal som drar åt ä. I det arabiska skriftspråket har e inget eget tecken.
-ieh/-ija/-ijja/	(-iyyah)	
-ije/-ijjeh/-iya/		
-iyah/-iyya/-iyyah		
Irbil, Arbela, Arbil, Erbil	Arbil	Kurdisk huvudstad i Irak. Uttal: långt i. (NE har Irbil).
Iskandariyya(h), al-Iskandariya	Alexandria	I Egypten och Irak. Arabiska: al-Iskandariyyah.
Jabal, Jbal,	-berget	Jabal=berg, som första led. Kan övers till "X-berget". Stavning med G motsvarar uttalet i Egypten.
Jebel ...	Jabal ...	
Gabal ...	(Gabal ...)	
Gabal Katrina	Katarinaberget	Berg i Sinai.
Jabalia/-iyyah	Jabaliyya	Betoning på långt a i den andra stavelsen, a drar åt ä.
Jabal abu Ghunaym Jebel/Jbel abu Ghneim	Jabal abu Ghunaym	Heter på hebreiska Har Homa
Jedda(h), Jidda (h), Djedda	Jidda	I Saudiarabien.
Jemen, Yemen	Jemen	Stavning med J är etablerad. OBS att J ej uttalas dj.
Jeriko, Jericho	Jeriko	Arabiska: Ariha, betonat i.
Jerusalem	Jerusalem	Arabiska: al-Quds.
Jouniah, Jouniyeh	Juniyya	Kuststad i Libanon. Uttal: u=långt o.
Kabylien, Qabail, Qabyliya, Kabylie	Kabylien	Del av Algeriet. Arabiska: al-Qabail.

Kairo, Cairo	Kairo	Arabiska: al-Qahira.
Kalkilya(h), Qalqilya(h)	Qalqiliyya	Palestina. Andra stavelsens i långt och betonat.
Kana, Qana m fl	Qana	By i södra Libanon.
Karbala, al-Karbala	Karbala	Uttal: långt slut-a avspeglar bortfall av ' (= konsonant som utgörs av glottalstopp), ä motsvarar a-ljuden bäst.
Kenitra, Qanitrah,	al-Qunaytira	I Marocko och Syrien. Uttalas helst "Konäitirä" med betoning på diftongen. Varianterna avspeglar olika uttal i dialekter: i Marocko endast i, i Syrien diftong.
al-Khader/Khadir	al-Khadir	Omstridd by nära Jerusalem. Uttal: kh=[x]
al-Khalil	Hebron	Arabisk form: al-Khalil.
Khan Younes/Younis, Khan Yunes/Yunis	Khan Yunis	Flyktingläger i Gaza. Uttal: kh=[x], u=långt o.
Khartoum, Khartum, al-Khartoum	Khartum	I Sudan, u=långt o. Uttal: kh=[x], u=långt o.
Kirkuk	Kirkuk	Stad i Irak, u=långt o.
Kuwait, Quweit	Kuwait	Avviker från regeln om ay: etablerat med ai-stavning.
Latakia, al-Ladhaqiyya, al-Ladhiqiyah	Latakia (NE)	I Syrien. Arabiskt uttal: första stavelsen lång och betonad, dessutom långt i.
Luxor, al-Uqsur	Luxor	Arabisk stavning: al-Uqsur.
Maan, Ma'an	Maan	I Jordanien. Dubbeltecknat a markerar bortfall av ayn som saknar sv motsvarighet. (' , som betecknar glottal-stopp, är definitivt fel.) Två stavelser, den andra lång och drar åt ä-ljud.
Madina(h) /Medina	Madina /Medina	Madina betyder stad, vanligt som första led. Medina i Saudiarabien (en av de viktiga platserna i islam) är etablerad med e-stavning. I alla andra fall bör namnet skrivas med a. Det minskar risken att vi blandar ihop Profetens Medina och annan stad med snarlikt namn.
Manama(h), al-Manamah	Manama	Bahrains huvudstad. Uttal: andra stavelsen är lång och betonad, a-ljuden drar åt ä.
Marakech, Marrakesh	Marrakesh	(ch=fransk stavning)
Marjayoun, Marjajun	Marjayun	Stad i Libanon. Uttal: u=långt o.
Masqat, Musqat, Muscat, Muskat	Masqat	Omans huvudstad. Betonad på andra stavelsen.
Mecka, Makka (h), Mekka(h)	Mecka	Arabiska: Makkah. NE: Mekka.
Medina(h), al-Madina(h)	Madina	Se Madina. Endast Medina i Saudiarabien med e.
Meknes, Miknas	Meknes	Uttal: Meknes.
Mocca(h), Mocha, Mocka, Mucha, (al-) Mukha	Mocka	Kaffestaden i Jemen. Arabisk form: al-Mukha, med långt slut-ä.
Mosul, al-Musil, al-Mawsil	Mosul	Arabiska: al-Mawsil, men Mosul är känt i historisk litteratur. (Diftongen aw blir i vardagsspråk ofta å, därav varianterna.)

Nabatijeh, Nabatiyya(h) Nabatiyye(h) Nabatiyyat al-Fawqa	Nabatiyya	I södra Libanon. Namn som slutar på -iyya(h) får ett hörbart slut-t i sammansättning. Godkänns i transkriberad skrift.
Nablus, Nablis, Nabulus	Nablus	Uttal: långt a, u=o.
Najaf, al-Najaf	Najaf	Uttal: j=dj, a drar åt ä.
Nakoura(h), Naqura, al-Naqoura(h) an-Naqoura(h)	Naqura	Stad i Libanon. Uttal: u=långt o.
Nawakshut, Nouakchott	Nouakchott	Mauretaniens huvudstad, ch=etabl fransk stavning, brukas i administration och affärssammanhang.
Oran, Wahran, Ouahran	Oran	I Algeriet. Arabiska: Wahran. (NE har Ouahran.)
Ouargla, Warqala	Warqala	I Algeriet. (NE har Ouargla). Arabiska: Warqala.
Oued ...	Oued ...	Se Wadi.
Oum ...	Umm ...	Se Umm.
Qalqilya(h), Kalkilya	Qalqiliyya	Palestina. Andra stavelsens i långt och betonat.
Qana,	Kana	Qana By i södra Libanon.
Qatar, Quatar	Qatar	
Qumran, Wadi Qumran, Khirbat Qumran	Qumran	Uttal: långt a betonas. Fyndplats för Döda havsrullarna.
Qunitra(h), Kenitra al-Qunaytira(h)	al-Qunaytira	I Marocko och Syrien. Uttalas helst "Konäitirä" med betoning på diftongen. Varianterna avspeglar olika uttal i dialekter: i Marocko endast i, i Syrien diftong.
Qustantin	Constantine	I Algeriet. Franskt uttal.
Quwayt, Quweit	Kuwait	Etablerad stavning av ay.
Ram Allah, Ramallah	Ramallah	Arabiska: ram al-lah.
Rashidiyya(h), Rachidiye(h)	Rashidiyya	Betoning på båda i:na.
Ras/Ra's/Ras ...	Ras ...	=huvud. Används om platser där ngt i naturen är mycket framträdande, t ex uddar. översätts inte, eftersom det har vid betydelse. Uttal: tecknet ' står för glottalstopp, som i arabiska har en egen bokstav och är betydelseskiljande. Återges inte i normalskrift hos oss, men kan givetvis uttalas om det framgår av källtexten.
Riad, ar-Riyadh	Riyad	Saudiarabiens huvudstad. (NE har Riyadh.)
Saida, Sayda(h), Sidon	Saida	Kuststad i Libanon, vanlig i nyhetsprosa. Avviker från regeln om ay-stavning av diftong.
Sana, Sanaa	Sanaa	Långt a avspeglar bortfall av konsonanten ayn.
as-Sawira(h)	Essaouira	Se Essaouira.
Sahaj	Sohag	Se Sohag.
Sharm el-Sheikh	Sharm el-Sheikh	Arabiska: Sharm ash-Shaykh. Egyptisk turistort.

Shatt al-Arab	Shatt al-Arab	Gränslod Irak-Iran. Versalt A betonas.
Sohag, Suhaj, Sawhaj	Sohag	Uttal: g=egyptiskt uttal. Diftongen aw uttalas ofta i vardagsspråk som å.
Sousse, Susah	Sousse	I Tunisien.
Sulaimaniyya(h), Sulaymaniya(h), Suleimaniya(h)	Sulaymaniyya	Tredje stavelsen lång, a-ljuden uttalas som ä.
Suez	Suez	Arabiska: as-Suways.
Sur, Tyr, Tyre	Tyr	Arabiska: Sur, långt o.
Taizz, Ta'izz	Taizz	I Jemen. Uttalet Tä-iss avspeglar bäst bortfall av kons som saknas i sv, undvik göra ai till diftong.
Tamanrasat, Tamanrasset	Tamanrasset	Tredje stavelsen betonas.
Tigris/Digla(h)	Tigris	Arabiska: Dijlah (j=dj).
Tizi Ouzou	Tizi Ouzou	Uttal: ou=o. Tizi betyder bergspass.
Tlemcen, Tilimsan	Tlemcen	Stad i Algeriet. Tlemcen= etablerad fransk stavning. Uttal: Tilimschän, långt ä.
Tripoli, Tripolis	Tripolis	I Libanon och i Libyen. Arabiska: Tarabulus. Stavning med s analogt med andra av grekiskt ursprung: Akropolis, Persepolis, Minneapolis m fl.
Tyr, Tyre, Sur	Tyr	I Libanon. Arabiska: Sur, långt o.
Um/Umm/Oum ...	Umm ...	Umm=mor. Vanligt som förled. Står självständigt och har även idiomatisk betydelse, ungefär "innehavare till."
	(Oum ...)	På Nordafrikanska kartor uppträder det som Oum. Rätt eller fel i dessa fall kan diskuteras, men med Umm (som alltid är rätt) är man på den säkra sidan.
Umm Durman, Oumdurman m fl	Umm Durman	Stad i Sudan. Uttal: långt a betonas, u=o.
Wadi ...	Wadi ...	=vattendrag, flodbädd, dal. Ofta första led i ortnamn. Bör inte översättas, då ordet har vid betydelse.
Oued ...	(Oued ...)	Stavningen Oued allmän på kartor över Nordafrika. (Av historiskt intresse: ordet är upphov till Guad- i spanska flodnamn.) Uttal: w= o-ljud, jfr eng.
Wadi Halfa	Wadi Halfa	Gränsort i Sudan.
Yemen, Jemen	Jemen	OBS att J inte uttalas dj.

Kommentarer

- Det finns transkriptionsregler som används i vetenskapliga sammanhang, men dagspressen kan av tekniska skäl inte tillämpa systemet. Listan bygger på en förenkling av dessa regler: vi använder bara tecken som normalt brukas i svenskan. Full transkription ges i Nationalencyklopedin.
- Namn på länder och huvudstäder får anses vara etablerade och tillåts därför avvika från reglerna.
- Listan omfattar inte namn i Iran, som inte är ett arabland. Däremot återfinns namn i arabisktalande länder som är av t ex berbiskt ursprung.
- Artikeln al- bör återges. // assimileras till ett stort antal konsonanter och det minskar möjligheten att identifiera artikeln. Det är mycket vanligt i vårt icke-arabiska källmaterial, där den bestämda artikeln ofta inte utmärks genom bindestreck.
- En lista, tecken för tecken, över hur arabiska bokstäver återges i engelsk, fransk och tysk text - liknande den mycket spridda transkriptionsnyckeln för ryska - går inte att göra. Anledningen är att de västerländska språken inte transkriberar arabiska med samma precision. Exempel: när engelskan skriver sh i ett arabiskt ord kan det stå för antingen sje-ljud eller s+h som skilda ljud. dh/th/gh kan på samma sätt uttydas olika. Följ förlagan om namnet inte finns upptaget här. Vi får leva med att det blir fel ibland.

Estniska ortsnamn

Flera estniska orter har namn med historisk bakgrund från svensktiden. Därför kan det vara bra att komma ihåg att Tallinn är densamma som Reval, Tartu hette Dorpat när det svenska universitet grundades där. Vissa estniska öar skriver vi fortfarande på svenska.

Svensk form som TT använder	Estnisk form som TT inte använder
Dagö	<i>Hiiumaa</i>
Ösel	<i>Saaremaa</i>
Runö	<i>Ruhni</i>
Odensholm	<i>Osmussaar</i>
Rågö	<i>Pakri</i>
Ormsö	<i>Vormsi</i>

Finländska ortsnamn

Många orter i Finland har både svenska och finska namn. TT har valt de svenska. Här följer en snabblista.

Fler ortnamn med dubbla former finner du hos Forskningscentralen för de inhemska språken – motsvarigheten i Finland till Svenska språknämnden – på www.kotus.fi/svenska/sprakbruk/jakofisv.shtml.

Svensk form som TT använder	Finsk form som TT inte använder
Björneborg	<i>Pori</i>
Borgå	<i>Porvoo</i>
Ekenäs	<i>Tammisaari</i>
Fredrikshamn	<i>Hamina</i>
Hanaholmen	<i>Hanasaari</i>
Helsingfors	<i>Helsinki</i>
Jakobstad	<i>Pietarsaari</i>
Karleby	<i>Kokkola</i>
Kristinestad	<i>Kristiinankaupunki</i>
Lahtis	<i>Lahti</i>
Nyslott	<i>Savonlinna</i>
Nådendal	<i>Naantali</i>
S:t Michel	<i>Mikkeli</i>
Sveaborg	<i>Suomenlinna</i>
Pargas	<i>Parainen</i>
Tammerfors	<i>Tampere</i>
Tavastehus	<i>Hämeenlinna</i>
Uleåborg	<i>Oulu</i>
Vasa	<i>Vaasa</i>
Villmanstrand	<i>Lappeenranta</i>
Åbo	<i>Turku</i>

Grekiska namn i OS 2004

Någon fastställd regel för hur man skriver grekiska namn och ord med latinska bokstäver finns inte.

Även när grekerna själva stavar med latinska bokstäver finns stora skillnader. Stavningen av ett och samma namn kan variera beroende på hur personen själv har valt att skriva sitt namn.

Här nedan följer de stavningar som TT rekommenderar för några platser och personer som kan bli omskrivna under OS.

Tävlingsorter **Aten, Patras, Heraklion, Marathon, Thessaloniki, Volos, Pireus och Olympia.**

Anm: Heraklion, Patras och Pireus är de oftast förekommande svenska/internationella stavningarna. Grekerna själva skriver *Iraklio, Patra* och *Pireas*.

OS-arenor i Aten **Olympiastadion** (friidrott, fotboll). Ligger i stadsdelen Maroussi norr om centrala Aten. I det kringliggande "olympiska området" ligger även Olympiahallen (gymnastik, basket), Olympiska simstadion (simning, vattenpolo), Olympiska tenniscentret (tennis) och Olympiska velodromen (velodromcykel).

Kotzia-torget (cykel). Torg i centrala Aten, startplats för landsvägsloppet på cykel.

Panathinaiko-stadion (bågskytte). "Gamla OS-stadion", centralt i Aten, som användes 1896.

Helliniko-hallen (handboll, basket). I det olympiska området i Helliniko i södra Aten ligger även Olympiska fäktningshallen (fäktning), Olympiska basebollcentret (baseboll), Olympiska softbollstadion (softboll), Olympiska landhockeycentret (landhockey) och Olympiska kajak- & kanotslalomcentret (kajak- & kanotslalom).

Sportpaviljongen i Faliro (handboll, taekwondo). I det olympiska området i Faliro vid havet nära Pireus ligger även Olympiska beachvolleybollcentret (beachvolley) och Freds- och vänskapshallen (för volleyboll).

Olympiska centret (cykel, triathlon). I Vouliagmeni i sydöstra Aten.

Olympiahallen i Ano Liossia (judo, brottning). I stadsdelen Ano Liossia i nordvästra Aten.

Olympiahallen i Galatsi (rytmisk sportgymnastik, bordtennis). I stadsdelen Galatsi, norr om centrala Aten.

Olympiahallen i Goudi (badminton). Strax öster om centrum. I Goudi ligger även Olympiska centret för modern femkamp (modern femkamp).

Olympiska boxningshallen i Peristeri (boxning). I Peristeri, nordväst om centrum.

Olympiska tyngdlyftningshallen i Nikea (tyngdlyftning). I Nikea i västra Aten, strax norr om Pireus.

Olympiska seglingscentret i Agios Kosmas (segling). Vid kusten i södra Aten. Vattnet utanför kan anges både som Egeiska bukten och Saroniska viken.

Olympiska skyttecentret i Markopoulo (skytte). I förstaden Markopoulo i sydost. I samma ort ligger även Olympiska ridsportscentret (ridsport).

Olympiska rodd- och kanotcentret (rodd och kanot). I förorten Schinias öster om Aten.

Olympiska mountainbikeområdet (mountainbike). I förstaden Parnitha norr om Aten.

Karaiskaki-stadion (fotboll). Hemmaarena för Olympiakos, ligger i Pireus.

Marathon (start för maratonloppet). Förort öster om Aten. Observera att th används i stället för t när det gäller den ortens namn.

Olympiabyn ligger i norra Aten, nära Parnitha.

OS-arenor utanför Aten

Kaftanzoglio-stadion (fotboll) i Thessaloniki. Hemmaarena för Iraklis.

Panthessaliko-stadion (fotboll) i Volos. Hemmaarena för Olympiakos Volos (div II).

Pampeloponnisiako-stadion (fotboll) i Patras. Hemmaarena för den planerade sammanslagningen av Patraikos och Panachaiki (div II resp III).

Pankritio-stadion (fotboll) i Heraklion. Hemmarena för OFI.

Olympiastadion (kulstötning) i Olympia. OS-arena under antiken.

Personer

Kostas Karamanlis – premiärminister, partiledare för Ny demokrati/Nea dimokratia.

Petros Molyviatis – utrikesminister.

Giorgos Alogoskoufis – finansminister.

Spilios Spiliotopoulos – försvarsminister.

Prokopis Pavlopoulos – inrikesminister.

Giorgos Voulgarakis – minister för allmän ordning (även kallad polisminister).

Giorgos Papandreou – oppositionsledare, partiledare för Socialdemokraterna/Pasok.

Kostas Simitis – före detta partiledare för Pasok, premiärminister fram till i våras.

Konstantin II – exkung, i exil sedan 1967.

Anna-Maria – exdrottning.

Gianna Angelopoulos-Daskalaki – högsta chef för OS-arrangemanget.

Ioannis Spanudakis – OS-bolagets vd.

Irakiska namn

Uppdaterad 12 augusti 2003 med namnen på dem som ingår i **det styrande rådet**.

Dessutom namnstavning på de personer som USA **efterlyst eller gripit**.

Vid behov, se även **TT-språkets transkriptionsregler för arabiska namn**.

Platser och massmedier

Rekommenderad stavning. En del av de geografiska namnen är egentligen personnamn, men kändisar får som bekant ofta ge namn åt platser.

Vi rekommenderar att artikeln genomgående återges med grundformen al-, även när uttalsregler påbjuder assimilation.

Vi väljer att inte skriva ut stumt slut-h i namn som har ändelsen -iyah.

Geografi

Abu Ghurayb
al-Amara
al-Amiriyya
Arbil
al-Aziziyya
Bagdad
Balad
Bani Saad
Baquba
Basra

Massmedier

Babel
INA (Iraqi News Agency)
al-Iraq
al-Jumhuriyya (Republiken)
al-Qadisiyya (Helighet)
al-Thawra (Revolutionen)

Dahuk
al-Dawr
al-Diwaniyya
al-Dura
Euftrat (al-Firat/al-Furat)
al-Falluja
al-Faw
al-Furat
al-Habbaniyya
Halabja
Harun
al-Hindiyya
al-Hilla
Ibn al-Haytham
Ibn Sina
al-Iskandariyya ("Alexandria")
al-Karama
Karbala
Karkh
al-Khadimiyya
al-Khalis
Kirkuk
Kufa
al-Kut
al-Mahmudiyya
al-Mamun
al-Mansur
Mosul (al-Mawsil)
al-Musayyib
al-Muthanna
Najaf
al-Nasiriyya
al-Numaniyya
al-Qaim
Qalat Sukkar
al-Ramadi
al-Rashidiyya
Razaza-sjön (Buhayrat al-Razazah)
Rumayla (oljefält)
Saladin (Salah al-din, Salahuddin)
Salman Bak (Salman Pak)
Samarra
al-Samawa
al-Shatra
Shatt al-Arab
al-Sujud
Sulaymaniyya
al-Tahaddi
al-Taji
al-Tarmiyya
Tharthar-sjön (Buhayrat al-Tharthar)
Tigris (Dijlah)
Tikrit
Tuba
al-Tuwaytha
Umm Qasr
al-Waziriyya
al-Yusufiyya
al-Zubayr

Irakiska styrande rådet

Shiamuslimer

- **Ahmad Chalabi** Matematiker eller affärsman som levtt större delen av sitt liv i västvärlden. Leder Iraks nationalkongress
- **Abd al-Aziz al-Hakim** Andreman i Högsta rådet för den islamiska revolutionen i Irak

(Sciri), den största shiagrupperingen (som leds av aiatolla Muhammad Baqir al-Hakim)

- **Muhammad Bahr al-Ulum** Religiöst lärd från Najaf som lett välgörenhetsorganisationen Ahl al-Bayt från London
- **Iyad Allawi** Läkare och Baathhoppare, nu i Irakisk nationell enighet
- **Hamid Majid Musa** Ekonom och oljeforskare Iraks kommunistparti
- **Izz al-Din Salim** Från Basra Leder Dawa, ett av de äldsta islamistpartierna
- **Ibrahim al-Jafari** Läkare från Karbala Talesman för islamistpartiet Dawa
- **Wail Abd al-Latif** Jurist, guvernör i Basra
- **Aqila al-Hashimi** Kvinnlig folkrättsjurist och litteraturvetare Erfarenhet av givarkonferenser för Irak
- **Muwafaq al-Rabi'i** Läkare, människorättsaktivist och författare till bok om shiitisk islam
- **Ahmad al-Barak Abu Sultan** Leder Advokatsamfundet och människorättsarbete i Babylon
- **Abd al-Karim Mahmud al-Muhammadawi (även känd som Abu Hatim)** Stämledare som företräder de så kallade träskaraberna i söder Irakiska Hizbollah
- **Raja Habib al-Khuza'i** Kvinnlig sjukhusdirektör i al-Diwaniyya

Sunnimuslimer

- **Adnan Pachachi** Politisk veteran, utrikesminister på 60-talet Grundade nyligen Oberoende demokratiska rörelsen som samlingspunkt för en sekulariserad politik
- **Nasir al-Jadarji** Jurist och affärsman i Bagdad Nationella demokratiska partiet
- **Ghazi Ajil al-Yawir** Ingenjör och företagsledare med bakgrund i Mosul, verksamhet i Saudiarabien och och förankring i den inflytelserika Shamar-stammen
- **Muhsin Abd al-Hamid** Känd korantolkare från Kirkuk Iraks islamiska parti (avläggare till Muslimska brödrskapet)
- **Samir Shakir Mahmud al-Sumaydi** Affärsman och skriftställare, regimkritiker under Saddam Klanen anses ha anor från profeten Muhammed

Kurder

- **Massoud Barzani** Kurdistans demokratiska parti (KDP), föränkring främst i nordvästra Irak
- **Jalal Talabani** Jurist från Kirkuk Kurdistans patriotiska union (PUK), föränkring främst i de sydöstra delarna av irakiska Kurdistan
- **Salah al-Din Baha al-Din** Kurdistans islamiska union
- **Mahmud Ali Uthman** Läkare med bakgrund i KDP och Kurdiska socialistpartiet
- **Dara Nur al-Din** Jurist Försökte som domare motsätta sig Saddams konfiskeringar av mark

Assyrisk kristen

- **Yunadim Yusuf Kana** Fjd handelsminister i det självstyrande Kurdistan Demokratiska assyriska rörelsen

Turkmen

- **Sondul Chapouk** Ingenjör och lärare Ordförande i Iraks kvinnoförbund

De personer som USA-alliansen efterlyst eller gripit

1. **Saddam Hussein al-Tikriti**, president och premiärminister.
2. **Qusay Saddam Hussein al-Tikriti**, Saddams yngste son och säkerhetschef.
3. **Uday Saddam Hussein al-Tikriti**, Saddams äldste son, fedayin-millisens befälhavare.
4. **Abid Hamid Mahmud al-Tikriti**, presidentsekreterare.
5. **Ali Hasan al-Majid al-Tikriti**, presidentrådgivare och ansvarig för gasanfall mot kurdiska Halabja 1988. Tros dödad i bombanfall under kriget.
6. **Izzat Ibrahim al-Duri**, vice ordförande i det styrande Revolutionsrådet.
7. **Hani Abd al-Latif Tilfah al-Tikriti**, säkerhetschef.
8. **Kamal Mustafa Abdullah**, chef för Särskilda republikanska gardet.
9. **Barzan al-Ghafur Sulayman Majid al-Tikriti**, befälhavare i Särskilda republikanska gardet.
10. **Muzahim Saab Hasan al-Tikriti**, flygvapenchef.
11. **Ibrahim Ahmad al-Sattar Muhammad al-Tikriti**, arméchef.
12. **Sayf al-Din Fulayyih Hasan Taha al-Rawi**, chef för Republikanska gardet.
13. **Rafi Abd al-Latif Tilfah al-Tikriti**, säkerhetschef.
14. **Tahir Jalil Habbush al-Tikriti**, chef för den säkerhetstjänst som kallas Mukhabarat.
15. **Abd al-Raja Shalah al-Tikriti**, chef inom flygvapnet.
16. **Abd al-Tawab Mullah Huwaysh al-Ani**, vice premiärminister.

17. **Aziz Salih al-Numan**, ordförande i Baathpartiet i västra Bagdad, "guvernör" över Kuwait 1990.
18. **Muhammad Hamza al-Zubaydi**, f d medlem av det styrande Revolutionsrådet.
19. **Sultan Hashim Ahmad al-Tai**, försvarsminister.
20. **Ayad Futayyih Khalifa**, chef för milisen Jerusalemkåren.
21. **Zuhayr Talib Abd al-Sattar al-Naqib**, chef för den militära säkerhetstjänsten.
22. **Abd al-Baqi al-Karim Abdullah al-Saadun**, ordförande i Baathpartiet i Diyala.
23. **Muhammad Zimam Abd al-Razzaq al-Saadun**, ordförande i Baathpartiet i Tamim.
24. **Samir Abd al-Aziz al-Najim**, ordförande i Baathpartiet i östra Bagdad.
25. **Yahya Abdullah al-Ubaydi**, ordförande i Baathpartiet i Basra.
26. **Nayif Shindakh Thamir**, ordförande i Baathpartiet i Saladin.
27. **Sayf al-Din al-Mashhadani**, ordförande i Baathpartiet i al-Muthanna-regionen.
28. **Fadil Mahmud Gharib** (alias **Gharib Muhammad Fazil al-Mashaykh**), ordförande i Baathpartiet i Babeldistriktet.
29. **Muhsin Khadr al-Khafaji**, ordförande i Baathpartiet i al-Qadisiyya.
30. **Rashid Taan Kazim**, ordförande i Baathpartiet i al-Anbar.
31. **Ugla Abid Saqr al-Kubaysi**, ordförande i Baathpartiet i Maysan.
32. **Ghazi Hammud al-Ubaydi**, ordförande i Baathpartiet i al-Kut.
33. **Adil Abdullah Mahdi**, ordförande i Baathpartiet i Dhi Qar.
34. **Husayn al-Awawi**, ordförande i Baathpartiet i Nineve.
35. **Khamis Sirhan al-Muhammad**, ordförande i Baathpartiet i Karbala.
36. **Saad Abd al-Majid al-Faisal al-Tikriti**, ordförande i Baathpartiet i Saladin.
37. **Latif Nusayyif Jasim al-Dulaymi**, vice ordförande i Baathpartiets militära avdelning.
38. **Taha Yasin Ramadan al-Jizrawi**, vicepresident.
39. **Rukan Razuki Abd al-Ghafur Sulayman al-Majid al-Tikriti**, chef för den myndighet som handlagt klanfrågor.
40. **Jamal Mustafa Abdullah Sultan al-Tikriti**, biträdande chef för den myndighet som handlagt klanfrågor.
41. **Mizban Khadr Hadi**, medlem av det styrande Revolutionsrådet.
42. **Taha Muhyi al-Din Maruf**, vicepresident.
43. **Tareq Aziz**, biträdande premiärminister och medlem av det styrande Revolutionsrådet.
44. **Walid Hamid Tawfiq al-Tikriti**, landshövding i Basra.
45. **Hikmat Mizban Ibrahim al-Azzawi**, finansminister och vice premiärminister.
46. **Mahmud Dhiyab al-Ahmad**, inrikesminister.
47. **Amir Rashid Muhammad al-Ubaydi**, presidentrådgivare och oljeminister.
48. **Muhammad Mahdi al-Salih**, handelsminister.
49. **Husam Muhammad Amin**, chef för nationell övervakningsmyndighet som skötte kontakterna med FN:s vapeninspektörer.
50. **Sabawi Ibrahim Hasan al-Tikriti**, presidentrådgivare och halvbror till Saddam.
51. **Watban Ibrahim Hasan al-Tikriti**, presidentrådgivare och halvbror till Saddam.
52. **Barzan Ibrahim Hasan al-Tikriti**, presidentrådgivare och halvbror till Saddam.
53. **Huda Salih Mahdi Ammash**, kvinnlig forskare med massförstörelsevapen som specialitet.
54. **Humam Abd al-Khaliq Abd al-Ghafur**, minister för högre utbildning.
55. **Amir Hamudi Hasan al-Saadi**, forskningsrådgivare till presidenten.

Ord och uttryck inom islam

Använd helst en svensk översättning. Listan ger dock en stavningsrekommendation för de tillfällen då islams egna, vanligen arabiska ord behövs.

Ger också rekommendation i fråga om gemen eller versal.

Stavningen av profeten Muhammeds namn har hämtats från NE.

Vid behov, se även [TT-språkets transkriptionsregler för arabiska namn](#).

Allah	Gud, även hos kristna araber
Allahu akbar	Gud är större/störst, ingår i böneutroparens kallelse; även uttryck för förväning
amir	furste, befälhavare, stamhövding; emir i svensk text om statschef
amir al-mu'minin	titel för muslimernas främste ledare, översätts De troendes

	härförare eller De troendes furste
ansar	[med]hjälpare (arabisk plural av <u>nasir</u>), anspelar på en krets som bistod profeten Muhammed
arkan al-islam	islams [fem] pelare: trosbekännelsen, bönen, fastan, vällfärden, allmosor
ashura	shiamuslimsk sorgehögtid
ayatolla	shiamuslimsk titel på den högste ledaren (arabiska <u>ayatu-l-lah/ayat Allah</u>), eg. "Guds tecken"
burka	(plural: burkor) slöja som endast lämnar öppning för ögonen, av arabiskans <u>burqu'</u>
dar al-islam	muslimskt område, "Islams boning"
da'wa	kallelse, mission
dawla	stat, rike; dynasti
dervish	(farsi) dervish, mystiker; det persiska ordet har lånats in i arabiska och turkiska
din	tro, religion; lydning, ofta i namn som Burhanuddin (<u>Burhan al-Din</u>)
e	finns inte i arabiskan
faqih	(plural: faqih) rättslärd (arabisk plural <u>fuqaha</u>)
fard	det som är obligatoriskt för en muslim
al-Fatiha	inledningskapitlet i Koranen
fatwa	(plural: fatwor) rättsligt expertutlåtande av en mufti eller en religiös ledare (arabisk plural <u>fatawa</u>)
fiqh	rättsvetenskap, juridik; ordagrant "kunskap, förståelse"
hadith	(plural: hadither) berättelse om Muhammeds handlingar och yttranden (arabisk plural <u>ahadith</u>)
hajj	vällfärd (till Mecka och Medina); pilgrim, hederstitel för den som gjort vällfärden (<u>hajja</u> för kvinnor), obs att titel med versal i engelsk text kan förleda en att tro att det är ett namn
halal	"tillåtet"
haram	"förbjudet, otillåtet, olagligt", samma ord som harem, men obs att <u>haram</u> har större betydelseomfång än det svenska ordet som ju oftast avser kvinnokollektivet i ett hushåll, till exempel är Mecka haram för icke-muslimer
al-Haram al-Sharif	helgedomarna på Tempelberget i Jerusalem
hijab	slöja; täckelse, döljande
hijra	"brytning, uppbrott"; Muhammeds flykt från Mecka till Medina år 622, utgångspunkt för den islamiska tideräkningen; undvik den engelska stavningen hegira
huri	(plural: hurier) underskön jungfru (i paradiset)
id al-adha	stora offerfesten
id al-fitr	högtid som avslutar fastemånaden <u>ramadan</u>
ijma	samförstånd, konsensus; överensstämmelse
ijtihad	nytolkning av de religiösa buden för att täcka nya situationer
imam	[böne]ledare; inom shiitisk islam en ledare på hög nivå
iman	tro (subst.)
In shaa Allah	"Om Gud vill, Deo volente"
islam	ordagrant: "underkastelse, överlämnande, hängivenhet"
isnad	kedja av traditioner eller av traditionsbärare som åberopas när man vill hävda framför allt profeten Muhammeds

	handlingsmönster som norm
jihad	(moralisk eller fysisk) ansträngning; människans kamp mot sina sämre sidor, strävan att följa Guds väg (stora jihad); krig mot islams fiender, strid mot de otrogna (mindre jihad)
jinn	(plural jinner), i äldre tid stavat djinn, i folktro oftast ett ondskefullt väsen, medan Koranen låter förstå att jinner även kan ha andra egenskaper
jum'a	fredag
khatib	predikant
khutba	religiös utläggning, predikan, särskilt vid fredagsbönen
Koranen	på arabiska <u>al-Qur'an</u> , ordagrant "läsningen, recitationen"
madrasa/madrasah	grundskola; koranskola; behöver alltså inte avse en moskéanknuten skola utan kan vara en vanlig skola i det statliga systemet (bruket varierar från land till land)
maghrib	solnedgång; dagens fjärde bön vid solnedgången
mahdi	messiasgestalt
Ma shaa Allah	"Vad Gud önskar, Ske Guds vilja"
masjid	moské (arabisk plural <u>masajid</u>)
maulana/mawlana	herre, beskyddare, mästare (suffixet -na betyder "vår"), titel som i engelsk text ofta skrivs med versal
mihrab	nisch i en moské som visar riktningen mot Mecka
mu'adhdhin	böneutropare (i engelsk text ofta muezzin)
muhajir	(plural: muhajirer) se hijra; person som utvandrar - anspelar på de trogna som följde Muhammed till Medina och förekommer i namn på nutida rörelser, ofta i arabisk plural: <u>muhajirun</u>
mujahid	(plural: <u>mujahider</u>) den som deltar i "heligt krig", i namn på rörelser som återger arabisk plural <u>mujahidin</u> (inom det persiska språkområdet ofta <u>mujahedin</u>)
mujtahid	(plural: <u>mujtahider</u>) den som nytolkar, skriftlärare med hög kompetens
mulla	(plural: mullor) titel, skrivs med gemen begynnelsebokstav
mutharaba	risk- och vinstfördelningssystem i islamiska banker
nabi	profet
p	finns inte i arabiskan
pir	hederstitel för äldre man i farsi och urdu; även titel motsvarande "mästare" i en sufiorden
qibla	böneriktningen mot Mecka, i moské utmärkt med nisch i väggen
qiyas	en metod för att skapa nya regler, inte godkänd inom alla riktningar av islam
rajm	stening
ramadan	fastemånaden, den nionde månaden i den islamiska kalendern
rasul	budbärare, sändebud; (används ofta om profeten Muhammed)
riba	ökning, ocker, ränta
sadaqa	allmosor
salat	tidebön
sawm	fasta
shahada	trosbekännelse, dvs. <u>La ilaha illa-l-lah, wa-Muhammadu rasulu-l-lah</u> . (Det finns ingen gud utom Gud, och Muhammed är Guds sändebud.)
shahid	(plural: shahider) martyrer (arabisk plural <u>shuhada</u>)

Ryska

TT transkriberar ryska ord med ett system som söker återge uttalet. Vissa nyanser, till exempel muljeringar, kan inte återges. Tonande s- och sj-ljud skrivs med z respektive zj. Exempelvis: Brezjnev, Izvestija.

Andra ryska namn som ofta förekommer i TT-texter: Gorbatjov, Ziuganov, Jastrzjembskij, Zjirinovskij, Luzjkov, Tjetjenien.

Transkription

eng	ty	sve	ryska	exempel
zh	sch	zj	tonande sje	Zjukov
z	s	z	tonande s	Zajkov
kh	ch	ch	ach-ljud	Chrusjtjov
ts	z	ts	tse-ljud	tsar
ch	tsch	tj	tje-ljud	Tjechov
sh	sch	sj	tonlöst sje	Sjevardnadze
shch	schtsch	sjtj	långt sje	Sjtjaranskij
yu	ju	ju	långt jo-ljud	Jurij
ya	ja	ja	ja-ljud	Jazov
ye	je	je	je	Jevtusjenko
-ev	-ew	-ev	-(j)ev	Brezjnev ¹
-ov	-ow	-ov	-ov	Sacharov
-ev	-jow	-ov	-jov	Gorbatjov
-y	-yj	-yj	-yj	Podgornyj ²
-y	-ij	-ij	-ij	Gennadij
-ky	-ki	-kij	-kij	Kerenskij
-gy	-gi	-gij	-gij	Georgij
-ay	-ai	-aj	-aj	Nikolaj
-ey	-ei	-ej	-ej	Andrej

1. **Av** de engelska transkriptionerna framgår oftast inte när ryska efternamn som på engelska anges sluta -ev uttalas -jov (till exempel Chrusjtjov och Gorbatjov vilka på engelska skrivs Khrushchev respektive Gorbachev). Det kan därför inte undvikas att det ibland blir fel i våra transkriptioner. Om tonvikten ligger på sista stavelsen blir uttalet alltid -(j)ov och stavningen följaktligen också -(j)ov.
2. **De ryska ändelser** som uttalas -yj eller -ij transkriberas båda med -y på engelska. Ändelsen -yj är den vanligaste, men efter k och g blir det alltid -ij.

Sydkoreanska ortsnamn

Ett nytt officiellt skrivsystem infördes i Sydkorea för några år sedan. TT:s mediaspråksgrupp beslöt i maj 2002 att följa det officiella systemet. Följande gäller för geografiska namn i Sydkorea.

Det namn som TT använder	Gammalt namn som TT inte använder
Busan	<i>Pusan</i>
Daegu	<i>Taegu</i>
Daejeon	
Gwangju	<i>Kwangju</i>
Gyeongju	<i>Kyongju</i>
Incheon	<i>Inchon</i>
Jeju	<i>Cheju</i>
Jeonju	
Namhae	
Seogwipo	
Seongnam	
Seoul	<i>Söul</i>
Suwon	
Ulsan	

EU:s terrorlista

Så här skriver TT de organisationer som av EU pekats ut som terroristgrupper.

1. **Partia Karkaren Kurdistan (PKK)**
Kurdistans arbetarparti
Separatistisk vänstergerilla
2. **DHKP/C, Devrimci Sol (Dev Sol)**
Revolutionär vänster
Turkisk vänstergerilla
3. **Mujahedin-e Khalq (MKO)**
Folkets mujahedin
Iransk rebellrörelse (jämfte flera namngivna stödgrupper)
4. **International Sikh Youth Federation (ISYF)**
Internationella sikhiska ungdomsfederationen
Rebellrörelse i Punjab
5. **Babbar Khalsa**
Sikhisk rebellrörelse i Punjab
6. **Lashkar-i Taiba**
Muslimsk separatistgerilla i Kashmir
7. **Sendero Luminoso**
Lysande stigen
Peruansk vänstergerilla
8. **Autodefensas Unidas de Colombia (AUC)**
Colombias förenade självförsvarsstyrkor
Högermilis
9. **Fuerzas armadas revolucionarias de Colombia (Farc)**
Colombias väpnade revolutionära styrkor

Vänstergerilla

10. **Ejército de Liberación Nacional**
Nationella befrielsearmén
Colombiansk vänstergerilla
11. **Euskadi ta Askatasuna (ETA)**
Baskien och frihet
Baskisk separatist rörelse. EU pekar också ut flera av ETA:s stödgrupper, som Kas, Xaki, ungdomsförbundet Jarrai-Haika-Segi och Gestoras pro amnistia (som bevakar baskiska fångars rättigheter) och dess efterföljare Askatasuna
12. **Grupos de Resistencia Antifascista
Primero de Octubre (Grapo)**
Antifascistiska motståndsgруппerna första oktober
Spansk vänstergerilla
13. **Aum Shinrikyo**
Japansk domedagssekt
14. **al-Jamaa al-Islamiyya**
Islamiska gruppen
Militanta egyptiska islamister
15. **Palestinska Islamiska jihad**
16. **Harakat al-Muqawama al-Islamiyya**
Hamas (uttyds Den islamiska motståndsrörelsen)
Inklusive den väpnade grenen Izz al-Din al-Qassam
17. **Kata'ib Shuhada' al-Aqsa**
al-Aqsa-martyrernas brigader
Avläggare till palestinska Fatah
18. **Stichting al-Aqsa**
al-Aqsa-stiftelsen
Stiftelse i Nederländerna för palestinska ändamål
19. **Jabhat al-Tahrir al-Filastiniyya**
Palestinska folkfronten (PLF)
Palestinsk vänstergerilla
20. **al-Jabha al-Shaabiyya lil-Tahrir**
Folkfronten för Palestinas befrielse (PFLP)
Palestinsk vänstergerilla
21. **al-Jabha al-Shaabiyya lil-Tahrir/al-Qiyada al-Amma**
Folkfronten för Palestinas befrielse-Generalkommandot (PFLP-GC)
Palestinsk vänstergrupp
22. **Abu Nidals grupp**
Palestinsk grupp som också riktat dåd mot Arafattrogna
23. **Holy Land Foundation for Relief and Development**
Stödorganisation grundad i USA för muslimska krigsoffer
24. **al-Takfir wa al-Hijra**
ung. Förbannelse och flykt
Nordafrikansk islamistgrupp. Namnet syftar dels på handlingen att förklara andra för otrogna, dels på profetens flykt till Medina som gott exempel.
25. **Kahane Chai**
Kahane lever
Avläggare till den judiska extremistgruppen Kach
26. **Continuity Irish Republican Army (CIRA)**

- Utbrytargrupp ur IRA i Nordirland
27. **Orange Volunteers (OV)**
Oranienfrivilliga
Protestantisk gerilla i Nordirland
 28. **Loyalist Volunteer Force (LVF)**
Lojalisternas frivilligkår
Protestantisk gerilla i Nordirland
 29. **Real IRA**
Verkliga IRA
Utbrytargrupp ur IRA i Nordirland
 30. **Red Hand Defenders (RHD)**
Röda handens försvarare
Aktionsgrupp som samlar medlemmar av flera protestantiska gerillagrupper i Nordirland
 31. **Ulster Defence Association/
Ulster Freedom Fighters**
Ulsters försvarsförbund/Ulsters frihetskämpar
Protestantisk gerilla i Nordirland
 32. **Epanastatiki Pirines**
Revolutionära cellerna
Grekisk vänstergerilla
 33. **Dekati Evdomi Noemvri**
17 november
Grekisk vänstergerilla
 34. **Epanastatikos Laikos Agonas (ELA)**
Revolutionär folklig kamp
Grekisk vänstergerilla
 35. **New People's Army**
Nya folkarmén
Filippinsk kommunistgerilla

Stats- och nationalitetsnamn

Land /territorium	Medborgare /invånare	Adjektiv
Abchazien - se Georgien		
Adzjarien - se Georgien		
Afghanistan	afghan	afghansk
Albanien	alban	albansk
Algeriet	algerier	algerisk
Andorra	andorran	andorransk
Angola	angolan	angolansk
Antigua och Barbuda	antiguan	antiguansk
Armenien	armenier	armenisk
Argentina	argentinare	argentinsk

Azerbajdzjan	azerbajdzjan azer, azerer	azerbajdzjansk azerisk
Australien	australier	australisk
Bahamas	bahaman	bahamansk
Bahrain	bahrainare	bahrainsk
Bangladesh	bangladeshier	bangladeshisk
Barbados	barbadier	barbadisk
Baskien	bask	baskisk
Belgien	belgier	belgisk
Belize	belizier	belizisk
Benin	beninier	beninsk
Bhutan	bhutanes	bhutanesisk
Bolivia	bolivian	boliviansk
Bosnien	bosnier	bosnisk
Republika Srpska	bosnienserb	bosnienserbisk
Muslim-kroatiska federationen	bosnienmuslim bosnienkroat	bosnienmuslimsk bosnienkroatisk
Botswana	botswanier	botswansk
Brasilien	brasilian	brasiliansk
Brunei	bruneier	bruneisk
Bulgarien	bulgar	bulgarisk
Burkina Faso	burkinier	burkinsk
Burma	burmes	burmesisk
Burundi	burundier	burundisk
Centralafrikanska republiken	centralafrikan	centralafrikansk
Chile	chilenare	chilensk
Colombia	colombian	colombiansk
Costa Rica	costarican	costaricansk
Cypern	cyprot	cyprotisk
Danmark	dansk	dansk
Djibouti	djiboutier	djiboutisk
Dominica	dominiker	dominikisk
Dominikanska republiken	dominikan	dominikansk
Ecuador	ecuadorian	ecuadoriansk
Egypten	egyptier	egyptisk
Ekvatorialguinea	ekvatorialguinean	ekvatorialguineansk
Elfenbenskusten	ivorian	ivoriansk
El Salvador	salvadoran	salvadoransk
Eritrea	eritrean	eritreansk
Estland	estländare/ est	estländsk/ estnisk
Etiopien	etiopier	etiopisk
Fiji	fijian	fijiansk
Filippinerna	filippinier	filippinsk
Finland	finländare	finländsk

	finne finlandssvensk	finsk finlandssvensk
Åland	ålänning	åländsk
Frankrike	fransman	fransk
Färöarna	färing	färöisk
Förenade arabemiraten	-	-
Förenta staterna - se USA		
Gabon	gabones	gabonesisk
Gambia	gambier	gambisk
Georgien	georgier	georgisk
Abchazien	abchazier	abchazisk
Adzjarien	adzjar	adzjasisk
Sydossetien	osset	ossetisk
Ghana	ghanan	ghanansk
Grekland	grek	grekisk
Grenada	grenadier	grenadisk
Grönland	grönländare	grönländsk
Guatemala	guatemalan	guatemalansk
Guinea	guinean	guineansk
Guinea-Bissau	bissauguinean	bissauguineansk
Guyana	guyan	guyansk
Haiti	haitier	haitisk
Holland äv Nederländerna	holländare äv nederländare	holländsk äv nederländsk
Honduras	honduran	honduransk
Indien	indier	indisk
Indonesien	indones	indonesisk
Irak	irakier	irakisk
Iran	iranier	iransk
Irland	irländare	irländsk
Island	islänning	isländsk
Israel	israel	israelisk
Italien	italienare	italiensk
Jamaica	jamaican	jamaicansk
Japan	japan	japansk
Jemen	jemenit	jemenitisk
Jordanien	jordanier	jordansk
Kambodja	kambodjan	kambodjansk
Kamerun	kamerunare	kamerunsk
Kanada	kanadensare	kanadensisk
Kap Verdeöarna	kapverdian	kapverdiansk
Kazakstan	kazakstanier kazak	kazakstansk kazakisk
Kenya	kenyan	kenyansk
Kina	kines	kinesisk

Kirgizistan	kirgizistanier kirgiz -er kirgizier	kirgizistansk kirgizisk
Kiribati	kiribatier	kiribatisk
Komorererna	komorier	komorisk
<u>Kongo</u> två stater: Republiken Kongo (Kongo- Brazzaville) och Demokratiska republiken Kongo (Kongo-Kinshasa).	kongoles	kongolesisk
Kosovo - se Serbien-Montenegro		
Kroatien	kroat	kroatisk
Kuba	kuban	kubansk
Kuwait	kuwaitier	kuwaitisk
Laos	laotier	laotisk
Lesotho	lesothier	lesothisk
Lettland	lettländare lett	lettländsk lettisk
Libanon	libanes	libanesisk
Liberia	liberian	liberiansk
Libyen	libyer	libysk
Liechtenstein	liechtensteinare	liechtensteinsk
Litauen	litauer	litauisk
Luxemburg	luxemburgare	luxemburgsk
Madagaskar	madagask	madagaskisk
Makedonien	makedonier	makedonisk
Malawi	malawier	malawisk
Malaysia	malaysier	malaysisk
Maldiverna	maldivier	maldivisk
Mali	malier	malisk
Malta	maltes	maltesisk
Marocko	marockan	marockansk
Marshallöarna	-	-
Mauretanien	mauretanier	mauretansk
Mauritius	mauritier	mauritisk
Mexiko	mexikan	mexikansk
Mikronesien	mikronesier	mikronesisk
Moçambique	moçambikier	moçambikisk
Monaco	monegask	monegaskisk
Moldavien	moldavier	moldavisk
Mongoliet	mongolier	mongolisk
Namibia	namibier	namibisk
Nauru	nauruer	naurisk
Nederländerna	nederländare äv holländare	nederländsk holländsk
Nepal	nepales	nepalesisk

Nicaragua	nicaraguan	nicaraguansk
Niger	nigerier	nigerisk
Nigeria	nigerian	nigeriansk
Nordkorea	nordkorean	nordkoreansk
Norge	norrman	norsk
Nya Zeeland	nyzeeländare	nyzeeländsk
Oman	omanier	omansk
Pakistan	pakistanier	pakistansk
Palau	palauer	palauisk
Panama	panaman	panamansk
Papua Nya Guinea	papuan	papuansk
Paraguay	paraguayen	paraguayansk
Peru	peruan	peruansk
Polen	polack	polsk
Portugal	portugis	portugisisk
Puerto Rico	puertorican	puertoricansk
Qatar	qatarier	qatarisk
Rumänien	rumän	rumänsk
Rwanda	rwandier	rwandisk
Ryssland	ryss	rysk
Salomonöarna	salomonier	salomonsk
Samoa	samoan	samoansk
San Marino	sanmarinier	sanmarinsk
Sao Tomé och Príncipe	(sao)tomean	(sao)tomeansk
Saudiarabien	saudier	saudisk
Schweiz	schweizare	schweizisk
Senegal	senegales	senegalesisk
Serbien-Montenegro		serbisk-montenegrinsk
Montenegro	montenegrin	montenegrinsk
Serbien	serb	serbisk
Kosovo	kosovoserb	kosovoserbisk
	kosovoalban	kosovoalbansk
Seychellerna	seychellier	seychellisk
Sierra Leone	sierraleonier	sierraleonsk
Singapore	singaporian	singaporiensk
Slovakien	slovak	slovakisk
Slovenien	sloven	slovensk
Somalia	somalier	somalisk
Spanien	spanjor	spansk
Sri Lanka	lankes	lankesisk
S:t Lucia	lucian	luciansk
S:t Kitts och Nevis	-	-
S:t Vincent och Grenadinerna	vincentier	vincentisk
Storbritannien	britt	brittisk
Sudan	sudanes	sudanesisk

Surinam	surinames	surinamesisk
Sverige	svensk	svensk
Swaziland	swaziländare	swaziländsk
Sydafrika	sydafrikan	sydafrikansk
Sydkorea	sydkorean	sydkoreansk
Sydossetien se Georgien		
Syrien	syrier	syrisk
Tadzjikistan	tadzjik/ tadjikier	tadzjikistansk/ tadjikisk
Taiwan	taiwanes	taiwanesisk
Tanzania	tanzanier	tanzanisk
Tchad	tchadier	tchadisk
Thailand	thailändare	thailändsk
Tjeckien	tjeck	tjeckisk
Togo	togoles	togolesisk
Tongaöarna	tongan	tongansk
Trinidad och Tobago	trinidadier	trinidadisk
Tunisien	tunisie	tunisisk
Turkmenistan	turkmenistanier/ turkmen	turkmenistansk/ turkmenisk
Turkiet	turk	turkisk
Tuvalu	tuvaluan	tuvaluansk
Tyskland	tysk	tysk
Uganda	ugandier	ugandisk
Ukraina	ukrainare	ukrainsk
Ungern	ungrare	ungersk
Uruguay	uruguayan	uruguayansk
USA	amerikan	amerikansk
Uzbekistan	uzbekistanier/ uzbek	uzbekistansk/ uzbekisk
Vanuatu	vanuatuer	vanuatisk
Vatikanstaten	vatikanare	vatikansk
Venezuela	venezuelan	venezuelansk
Vietnam	vietnames	vietnamesisk
Vitryssland	vitryss	vitrysk
Västsahara	saharier	saharisk
<i>Zaire</i> se Kongo		
Zambia	zambier	zambisk
Zimbabwe	zimbabwier	zimbabwisk
Åland - se Finland		
Österrike	österrikare	österrikisk
Östtimor	östtimorian	östtimoriansk

Icke självständiga områden

Område	Invånare	Adjektiv
Afrika		
Réunion (Frankrike)	reunionier	reunionisk
Västsahara	(väst)saharier	(väst)saharisk
Amerika		
Alaska (USA)	alaskier	alaskisk
Anguilla (Storbritannien)	anguillan -er	anguillansk
Bermuda (Storbritannien)	bermudier	bermudisk
Eldlandet (Argentina/Chile)	eldsländare	eldsländsk
Guadeloupe (Frankrike)	guadeloupier	guadeloupisk
Hawaii (USA)	hawaiian -er; hawaiiier	hawaiiansk; hawaiiisk
Karibien	karibier	karibisk
Martinique (Frankrike)	martinikier	martinikisk
Newfoundland (Kanada)	newfoundländare	newfoundländsk
Puerto Rico (USA)	puertorican -er	puertoricansk
Texas (USA)	texan -er	texansk
Asien		
Abchazien (Georgien)	abchaz, -er; abchazier	abchazisk
Aceh (Indonesien)	acehnes	acehnesisk
Adzjarien (Georgien)	adzjar, -er; adzjarier	adzjarisk
Assam (Indien)	assames	assamesisk
Azerbajdzjan	azer, -er / azerbajdzjanier	azerisk / azerbajdzjansk
Bali (Indonesien)	balines, -er	balinesisk
Baluchistan (Iran/Pak/Afgh)	baluch, -er; baluchistanier	baluchisk; baluchistansk
Hongkong (Kina)	Hongkongbo, -r; hongkonges -er	hongkongsk; hongkongesisk
Java (Indonesien)	javanes, -er	javanesisk
Kashmir (Indien/Pakistan)	kashmirier	kashmirisk
Kerala (Indien)	keralier	keralisk
Kurdistan (Iran/Irak/Turk)	kurd, -er	kurdisk
Macao (Kina)	macaoer; macaoes, -er	macaosk; macaoesisk
Manchuriet (Kina)	manchu, -er / manchurier	manchuis / manchurisk
Mindanao (Filippinerna)	mindanaoer	mindanaosk
Moluckerna (Indonesien)	moluckier	moluckisk
(Inre) Mongoliet (Kina)	mongol, -er	mongolisk
Nagaland (Indien)	nagaländare	nagaländsk
Nya Guinea (Indon/självst)	nyguinean, -er	nyguineansk
Palestina	palestinier	palestinsk
Papua (fd Irian Jaya)	papuan	papuansk
Punjab (Indien/Pakistan)	punjabier	punjabisk
Tibet (Kina)	tibetan, -er	tibetansk
Timor (delvis Indonesien)	timorian, -er; timores, -er	timoriansk; timoresisk
Västbanken	palestinier	palestinsk
Västbengalen (Indien)	västbengal	västbengalisk

Xinjiang (Kina)	uigur, -er	uigurisk
Europa utom Ryska federationen		
Azorerna (Portugal)	azorier	azorisk
Baskien (Frankrike/Spanien)	bask, -er	baskisk
Bautzen-Cottbus (Tyskland)	sorb, -er	sorbisk
Bayern (Tyskland)	bayrare	bayersk
Bornholm (Danmark)	bornholmare	bornholmsk
Bretagne	breton, -er / bretagnare	bretonsk / bretagnsk
Dalmatien (Kroatien)	dalmatier	dalmatisk
Flandern (Belgien)	flamländare	flamsk / flamländsk
Frisland (Nederländerna)	friser (pl.; sg. fris ovanl.)	frisisk
Färöarna (Danmark)	färing -ar	färöisk
Gagauzien (Moldavien/Ukraina)	gagauzier	gagauzisk
Galicien (Spanien/Portugal)	galicier	galicisk
Galizien (Polen/Ukraina)	galizier	galizisk
Gibraltar	Gibraltarjo, -r; gibralt, -er	gibraltisk
Graubünden (en av flera)	rätroman, -er	rätromansk
Grönland (Danmark)	inuit, -er / grönländare	inuitisk / grönländsk
Ingermanland (Ryssland)	ingrer / ingermanländare	ingrisk / ingermanländsk
Kanarieöarna (Spanien)	kanarier	kanarisk
Katalonien (Spanien)	katalan, -er	katalansk
Korsika (Frankrike)	korsikan, -er	korsikansk
Kosovo (Serbien)	kosovan, -er	kosovansk
Kreta (Grekland)	kretensare	kretensisk
Madeira (Portugal)	madeiran, -er	madeiransk
Mallorca	mallorcan, -er	mallorcansk
Menorca	menorcan, -er	menorcansk
Mähren (Tjeckien)	mährier	mährisk
Polen	kasjuber (pl.; sg. kasjub ovanl.)	kasjubisk
Preussen (Tyskland, hist.)	preussare	preussisk
Provence (Frankrike)	provensal, -er	provensalsk
Romandiet (Schweiz)	romand, -er	romandisk
Sachsen (Tyskland)	sachsare	sachsisk
Sameland (No/Sv/Finl/Ryssl)	same, -r	samisk
Sardinien (Italien)	sard, -er / sardinier	sardisk / sardinsk
Sicilien (Italien)	sicilianare	siciliansk
Skottland	skotte, skottar	skotsk
Slavonien	slavonier	slavonsk
Toscana (Italien)	toskan, -er	toskansk
Transkarpatien (Ukraina)	ruten, -er (mest hist.)	rutensk
Tyrolen (Österrike)	tyrolare	tyrolsk
Wales	kymrer / walesare	kymrisk / walesisk

Vallonien (Belgien)	vallon, -er	vallonsk
Veneto, Venedig (Italien)	venetian, er	venetiansk
Åland (Finland)	ålänning, -ar	åländsk
Ryska federationen - självstyrande: Republiker		
Adygeiska republiken	adygé, -er	adygeisk
Basjkirien	basjkir, -er	basjkirisk
Burjatien	burjat, -er	burjatisk
Chakassien	chakass, -er	chakassisk
Dagestan	dargin, -er / dagestanier	darginisk / dagestansk
Gornyj-Altaj	(gorno)altajer	(gorno)altajisk
Ingusjien	ingusj, -er; ingusjier	ingusjisk
Jakutien	jakut, -er; jakutier	jakutisk
Kabardinien-Balkarien	kabardin, -er balkar, -er	kabardinsk balkarisk
Kalmuckien	kalmuck, -er	kalmuckisk
Karatjajen-Tjerkessien	karatjaj, -er tjerkess, -er	karatjajisk tjerkessisk
Karelska republiken	(rysslands)karelare	(rysslands)karelsk
Komi	komier	komisk
Mari	marier	marisk
Mordvinien	mordvin, -er; mordvinier	mordvinsk
Nordossetien	nordosset, -er	nordossetisk
Tatarstan	tatar, -er / tatarstanier	tatarisk / tatarstansk
Tjetjenien	tjetjen, -er	tjetjensk
Tjuvasjien	tjuvasj, -er; tjuvasjier	tjuvasjisk
Tuva	tuvin, -er	tuvinsk
Udmurtien	udmurt, -er; udmurter	udmurtisk
Ryska federationen - självstyrande: Autonoma regioner		
Aginska Burjatien	aginoburjat, -er	aginoburjatisk
Chantien-Mansien	chant, -er; chantier mans, -er; mansier	chantisk mansisk
Dolgoro-Nentsien	dolganonentsier	dolganonentsisk
Evenkien	evenk, -er; evenkier	evenkisk
Jamalo-Nentsien	jamalonentsier	jamalonentsisk
Komi-Permjakien	(komi)permjak, -er	permjakisk
Korjakien	korjak, -er	korjakisk
Nentsien	nentsier	nentsisk
Tjuktjenien	tjuktjier; tjuktjer (plur.)	tjuktjisk
Ust-Ordynska Burjatien	ustordynoburjat, -er	ustordynoburjatisk
Oceanien		
Guam (USA)	guames, -er	guamesisk
Melanesien (övärd)	melanesier	melanesisk
Mikronesien (övärd)	mikronesier (äv. inv. i Mikronesiska federationen)	mikronesisk
New South Wales/ Nya Sydwailes(Australien)	nysydwailesare	nysydwailesisk

Nya Kaledonien (Frankrike)	kanak, -er / nykaledonier	kanakisk / nykaledonsk
Polynesien (övärd)	polynesier	polynesisk
Queensland (Australien)	queensländare	queensländsk
Tahiti (Frankrike)	tahitier	tahitisk
Tasmanien (Australien)	tasmanier	tasmansk
Tokelauöarna (Nya Zeeland)	tokelauer	tokelauisk
Western Australia / Västaustralien	västaustralier	västaustralisk
Victoria	Victoriabo, -r	–

Rekommendationer från Mediespråksgruppen

Här finner du rekommendationer som Mediespråksgruppen enats om i en rad aktuella språkfrågor.

Eftersom uppdateringar görs då och då, anges datum för när rekommendationen infördes. Senast införda ändringar markeras med **avvikande färg** i innehållsförteckningen.

Observera skillnaden mot TT-språket: enskilda medier kan ibland avvika från Mediespråksgruppens rekommendationer.

Att något skrivs här, betyder därför inte automatiskt att det får status som officiell bestämmelse i TT-språket för TT:s skribenter. Därtill krävs även godkännande från TT:s egen språkvårdskommitté.

Innehåll

Omdiskuterade ord

barriären på
Västbanken
euroland
hedersmord
humanitär
slöja

Nöje och kultur

Sporttermer

dopning
handikapp
klubbnamn

Ord med svår form

divis
FN-resolutioner
Jas 39 Gripen
Oscarsgalan
svensklärare
vårt årtionde

Stor eller liten bokstav

dagar
eriksgata
falungong
historiska händelser
internet och dvd
Kravmärkning
lagar
ombudsmän
REM-söm

Etnisk tillhörighet

Utländska namn och uttryck

nordiska vokaler
arabiska
ryska
ukrainska
Indien
Ground Zero
Brygge

Utländska boktitlar etc

engelska
tyska
franska

Svensk

"Houston, Texas"
bungyjump
breakeven
crawl
curator
dopning
dotcom
ebita
functional food
headhunta
inlines
konceptbil
moxbränsle
outlet
scrapie
suvbil

Förkortningar fackuttryck NGO och MR 3, TV 4 etc svenska partier utländska partier	surroundsound trafficking Om nya SAOL
--	--

Omdiskuterade ord

Barriären på Västbanken	Den fysiska skiljelinje som Israel uppför mot palestinskt område kallas omväxlande mur, stängsel eller barriär. Barriär är i dag den benämning som de flesta tycks finna lämplig som generell benämning. Den innefattar de olika slag av hinder det rör sig om. När man kommenterar enskilda sträckor av barriären kan man givetvis använda det ord som beskriver hindret just där. Förled som <i>skydds-</i> , <i>försvars-</i> , <i>terrorist-</i> , <i>anti-terrorist-</i> , <i>fascist-</i> , <i>ockupations-</i> och <i>säkerhets-</i> innebär värderingar som vi anser att massmedier inte bör göra, däremot återger vi dem i citat. (April 2004)
euroland	Mediespråksgruppen avråder från slagordet <i>Euroland</i> . Ordet finns inte som officiell beteckning och har flera språkliga nackdelar. I stället kan man tala om euroländerna eller euroområdet . Valuta: 10 euro bör man skriva, med siffran före valutaslaget, och om möjligt utan att förkorta det redan korta valutnamnet. Det är tillåtet att säga och skriva EU-parlamentet och EU-domstolen .
hedersmord	Många stöts av beteckningen, men det är ibland väsentligt att ange motivet bakom gärningen. Sammansättningen säger trots allt tydligt att det är fråga om mord. Det finns dessutom många sammansatta ord som bildats på detta sätt. Skriv gärna "hedersmord" inom citattecken eller använd formuleringar som så kallade hedersmord. (23 januari 2002)
humanitär = medmänsklig	Ibland stöter man på uttrycket <i>humanitära katastrofer</i> . Men <u>humanitär</u> ska ses som synonymt med <u>medmänsklig</u> . Gruppen rekommenderar mänskliga katastrofer och humanitära hjälpinsatser . (9 mars 2000)
slöja	Orden huvudduk, sjal och slöja kan alla användas, men observera att de har olika betydelser. Risken för missförstånd är störst med ordet slöja, som inte nödvändigtvis betyder att personen täcker sitt ansikte. Huvudduk är mest neutralt. Sjal fungerar väl då man vet att det är ett plagg av den typen som avses. <i>Huckle</i> är på väg ut ur allmänspråket och bör undvikas av den som söker en neutral beskrivning. (23 mars 2000 och 20 januari 2003)

Språket inom konst- och nöjesvärlden

I konst- och underhållningsvärlden förekommer stavningar som präglas av att man vill förstärka effekten av namn genom ett ovanligt bruk av till exempel versaler. Ofta liknar namnen varumärken.

Vi anser att man även i dessa fall bör underlätta läsningen och följa normala språkregler. (På samma sätt normaliserar vi företagsnamn.) Ta till exempel gärna bort

förvirrande frågetecken, men gå varsamt fram med ordvitsar som riskerar att gå förlorade vid normalisering, märk exemplet **RasPutin**.

Vi skriver som exempel **REM**, inte *R.E.M.*, och Clouded, inte *cLOUDDED*.

Svårare kan det vara att handskas med ord som saknar översättning eller svensk form. Vissa ord, som tycks lika omöjliga att översätta som att böja, måste man rimligen acceptera som fackspråk. **Performance** och **grounge** kan jämföras med äldre lånord som italienska opera- och musiktermer.

De här orden har betydelse i ett fackspråkligt sammanhang, och måste givetvis kunna förekomma i text. Men när texten eller sändningen riktar sig till allmänheten måste de då och då förklaras.

Om en **roll** eller **rollfigur** avses, säg det och inte *karaktär*.

Se under avsnitt svengelska vår **rekommendation för curator**.
(14 april 2004)

Sporttermer

- dopning** Denna försvenskade och av språkvården rekommenderade form för *doping* har länge fört en tynande tillvaro. Men den har fått nytt liv, dels i lagtext, dels i många medier, både på sportsidorna och i andra delar av tidningen. Det verkar inte längre helt omöjligt att den kan få lika friskt liv som de formellt jämförbara mobbning, joggning och dumpning. Skriv alltså gärna **dopning**, och kom ihåg att det ska vara -s- i sammansättningsfogen: dopningskandal.
(Med *doping*- blir det däremot inget -s-: *dopingskandal*.) Man kan tillägga att som teknisk term, med betydelsen att tillsätta små mängder av ett visst ämne till halvledare, är dopning vedertagen svensk form och används i t ex NE.
(20 jan 2003)
- handikapp** Många golfare vill stava sporttermen **handikapp** på engelskt manér, *handicap*. Mediespråksgruppen anser att den svenska stavningen är att föredra.
(9 mars 2000)
- klubbnamn** Namn på idrottsklubbar som **Villa-Lidköping** och **Boltic-Göta** bör skrivas med bindestreck.
(23 oktober 2001)

Ord med svår form

- divis** Ska man, eller ska man inte använda divis i sammansättningar av typen Jasplan/Jasplan?
Mediespråksgruppen anser att man vid behov bör kunna sätta in divis.
(9 mars 2000)
- FN-resolutioner** Bör numren på FN-resolutioner skrivas med eller utan det mellanrum, den gruppering, som vi normalt använder då vi skriver tal över 1 000?
Den numrering som förekommer i Svensk författningssamling (SFS) görs i formen årtal:löpnummer, utan gruppering.
Ett vackert gammalt exempel: Förordning (1772:1104) angående sabbatens firande samt vissa helgdagars flyttning eller indragning.
Vi beslöt följa samma princip. FN-resolutioners nummer skrivs utan gruppering. I uttalet är grupperingen desto större. Uttalet avviker från det vanliga både för resolutioner med lägre nummer och för resolutioner med nummer över 1 000. Exempel: Resolution nummer **242** i FN:s säkerhetsråd uttalas "**två fyra två**" (siffra för siffra). Resolution nummer **1447** i FN:s säkerhetsråd uttalas "**fjorton fyrtiosju**" (i grupper om två, som i telefonnummer).
(17 mars 2003)

- Jas 39 Gripen** När det gäller *Jas* anser gruppen att man i möjligaste mån bör skriva **Gripen**, som är flygplanets namn, och inte *Jas*, som står för Jakt, Attack, Spaning, dvs Gripens användningsområde. Dock kan man gärna skriva Jas 39 Gripen då och då.
(9 mars 2000)
- Oscarsgalan** Oscar-s-diskussionen: Gruppen enades, trots varierande preferenser, om att rekommendera skrivning med s-fog och versal i sammansättningar som **Oscarsgala**, **Oscarsstatyett**. Pluralform av Oscar: Oscar.
(9 mars 2000)
- svensklärare** Kan man skriva *svenskalärare* i stället för det traditionellt korrekta **svensklärare**? Det är en bildningsform som nog har framtiden för sig, men rekommendationen är att alltfört skriva **svensklärare**.
(9 mars 2000)
- årtal, vårt årtionde** Hur skriver man de första tio åren av vårt nya århundrade? Språknämnden rekommenderar **00-talet**. Den allmänna uppfattningen i Mediespråksgruppen är att det inte finns något bra alternativ.
Vi bör också vara uppmärksamma på skillnaden mellan det som utläses **tvåtusentalet**, som anses omfatta hela tusentalet, och det som utläses **tjugohundratalet**, som då avser det första seklet.
Vidare: Heter det **50- och 60-talet**, eller **50- och 60-talen**? Båda går, beroende på om man menar decennierna som en helhet, eller vart och ett för sig.
(9 mars 2000)

Stor eller liten bokstav

- dag** Hur ska man göra med alla dessa dagar som avhålls. Ska man skriva Kemins dag eller kemins dag, till exempel?
Rekommendationen blev att skriva alla dagar gemena, i likhet med **barnens dag**, **fars dag**, **mors dag**, **alla hjärtans dag**, **svenska flaggans dag**.
(9 mars 2000)
- Namn på helger och högtider skrivs med liten bokstav om första ledet inte är ett egennamn. Gäller även högtider som firas inom andra religioner än kristendomen.
(20 januari 2003)
- Aktuellt dessa dagar:** Se TT-språket om ordbildningar som **förstamajlare**, **förstamajdemonstration**.
- eriksgata** Vissa historiker vill göra formell skillnad mellan sådan eriksgata (gement e) som nutida kungar gör då och då till olika delar av landet och Eriksgatan (versalt E) som de medeltida kungarna gjorde enligt en bestämd rutt för att bli erkända i hela landet. NE skriver även den historiska eriksgatan med gemen.
Gruppen fann inga vägande skäl att göra någon åtskillnad. Alltid gement e i **eriksgata (n)** således.
(9 mars 2000)
- falungong** Att skriva namnet på denna kinesiska motionslära är inte det lättaste. Men man kan enas om att det inte är ett namn, alltså bör det skrivas med gemen, och i modern kinesisk transkription skriver man vanligen ihop sammanhörande led i ett ord. Dessutom skrivs sedan tidigare qigong och liknande gement.
Rekommendationen är alltså att skriva **falungong**.
(9 mars 2000)
- historiska händelser** Skrivs med liten bokstav om första ledet inte är ett egennamn, som i Bartolomeinatten. Undantag görs för Förintelsen, som lätt kan missförstås om det skrivs med liten bokstav.
(25 januari 2001)

Internet, sms och dvd Mediespråksgruppen godtar att **internet** skrivs med liten bokstav. I övrigt rekommenderar vi Datatermgruppens råd på www.nada.kth.se/dataterm.
Vissa förkortningar har blivit så vanliga att små bokstäver är att föredra: **sms** och **mms**. Verben skrivs med kolon (sms:a och mms:a).
Sedan tidigare rekommenderar Mediespråksgruppen gement **dvd** för digital versatile disc eller digital video disc, som har sammansättningar liknande dem med cd: dvd-spelare, dvd-rom . Gemener även i **md** för mini disc.
Vi behåller versalerna i **IT**, där risken för missförstånd med små bokstäver är större.
(20 jan 2003)

Kravmärkning *KRAV-märkning, kravmärkning?* Samma typ av problem som föregående. Akronymen KRAV uttalas som ett vanligt ord och bör enligt språkvårdens och mediernas generella rekommendation alltså skrivas Krav och utan divis i sammansättningar. Eller kanske krav; det är ju inte ett namn på en organisation?
Rekommendation: Skriv **Kravmärkt**, alltså med versalt K men utan divis i sammansättningar. Med versalt K slipper man förväxling med det vanliga ordet krav (fordran). Annars skrivs alltså: Natoledd, Sifundersökning.
(9 mars 2000)

lagar Skriv **lex Maria, lex Sara, lex Backström**.
Förkortningar skrivs med små bokstäver: **las, mbl**.
(20 januari 2003)

ombudsmän **JämO** och **HomO** bör liksom **JO, DO** och **BO** skrivas med stort O.
(13 maj 2002)
TT kan i sina egna skrivregler ibland avvika från Mediespråksgruppens rekommendationer. Se gärna **TT-språkets lista över myndigheter mm** med rekommendationer för gemen och versal.

REM-sömn Bör det skrivas versalt, eller, i likhet med andra uttalbara förkortningar, *rem-sömn* eller rentav *remsömn*?
Gruppen fann två starka skäl att hålla fast vid **REM-sömn**. Dels är detta en fackterm utan stadigt fäste i allmänspråket, dels skulle stavningen rem- kunna ge upphov till förväxling med det vanliga ordet rem (snöre).
(9 mars 2000)

Om förkortningar

fackuttryck Undvik förkortningar som *bun* (barn- och ungdomsnämnd), *kdn* (kommundelsnämnd), *sdn* (stadsdelsnämnd) och *ksau* (kommunstyrelsens arbetsutskott), särskilt i rubrik.
I fackspråk kan de fungera, men det vanliga i allmänspråket är att orden uttalas. Därför tycker vi att man också bör skriva ut dem.
(17 mars 2003)

NGO och MR Gruppen avråder från att använda förkortningarna *NGO* och *MR-organisationer*. NGO står för Non-Governmental Organizations och bör på svenska skrivas som **icke-statliga organisationer, frivilligorganisationer** eller **enskilda organisationer**.
MR är en förkortning av människorätts- och bör skrivas ut.

3, TV 4 etc **E 4, AK 4, TV 4, P 1, G 8** och liknande beteckningar skrivs isär men med ett bindande mellanrum (spatie). Det håller samman bokstav och siffra vid radslut.
Rekommendationen gäller även beteckningar på bilmodeller och tekniska produkter.
(6 juni 2000)

I text om mobiltelefonoperatören 3, vars namn endast består av en siffra, föreslår vi att man för att undvika missförstånd förtydligar att det handlar om ett företag. Det bör göras

åtminstone första gången namnet (= siffran) nämns.
(5 november 2003)

svenska partier Kortbeteckningar – de som ibland sätts inom parentes efter namnet på en ledamot – skrivs alltid med gemener. Gäller såväl stora etablerade partier som lokala partier och rikspartier utan riksdagsrepresentation.
Exempel: **(sd)** för Sverigedemokraterna, **(nd)** för Nationaldemokraterna, **(spi)** för Svenska pensionärers intresseparti, **(yp)** för Ystadspartiet, **(sfs)** för Samling för Sigtuna.

I några fall finns vedertagna förkortningar av partiernas fullständiga officiella namn. I dessa fall används versaler. Exempel: (s) men SAP.
(3 oktober 2002)

utländska partier Namn på utländska partier är sällan välkända för svenska läsare. I kortbeteckningar för utländska partier behåller vi versaler.
(3 oktober 2002)

Om etnisk tillhörighet och dubbel identitet

Observera sammansättningsmönstret i namn på folkgrupper. De skrivs med liten bokstav även då beteckningen inleds med ett geografiskt namn.

kosovoalban: etnisk alban i Kosovo

bosnienserb: etnisk serb i Bosnien

finlandssvensk: etnisk svensk i Finland

sverigefinländare: etnisk finne eller finlandssvensk i Sverige

sverigesomalier: etnisk somalier i Sverige

Modell: Landet, regionen eller platsen där personen hör hemma/lever anges först, det etniska ursprunget sedan.

När man vill beskriva mer tillfällig anknytning är det lämpligt att behålla stor bokstav på det geografiska namnet, jämför volgatyskar men Hollywoodsvenskar.

En somaliasvensk är enligt denna huvudregel en etnisk svensk i Somalia, men de lär vara få, knappast en folkgrupp, vilket skulle göra Somaliasvensk med stor bokstav till en jämförbar tillfällig bildning.

Om man med somaliasvensk avser en person i Sverige, som inte är sprungen ur majoritetsbefolkningen utan är av somalisk härkomst, vänder man på tankemönstret. Jämför med finlandssvensk, som med den tolkningen skulle beteckna en finländare i Sverige.

Skriv i detta fall hellre **sverigesomalier**, **svensk av somaliskt ursprung** eller **somalier med svenskt medborgarskap** än *somaliasvensk*. (13 mars 2002)

Utländska namn och uttryck

nordiska vokaler Tecken för ä och ö som används i egennamn från det nordiska språkområdet bör återges i svensk text.

Undantag görs för namn som har en inarbetad svensk form. Hur många sådana namn det finns kan diskuteras, men vi anser det lämpligt att följa Nationalencyklopedin, som gör undantag för de geografiska namnen Köpenhamn och Själland.

(5 november 2003)

Observera att TT:s egna skrivregler skiljer sig från Mediespråkgruppens rekommendation. **Se Andra språk, Accenter i TT:s egna regler.**

arabiska Arabiska namn når oss ofta via de stora kolonialspråken, främst engelska och franska. Det gör att stavningarna varierar betydligt mer hos oss än de faktiskt gör på arabiska. I fråga om personnamn anser vi det lämpligast att respektera den stavning personen själv tillämpar, trots att stavningar präglade av andra språk gör det svårare för oss att uttala och stava konsekvent.

Exempel: **Mohamed ElBaradei**, chef för Internationella atomenergiorganet (IAEA). Stavningen **Usama bin Ladin** rekommenderas sedan utlåtanden inhämtats från

arabiskskunniga.

Stavningen **Muhammad** rekommenderas om man inte vet hur personen själv skriver.

I arabiskan finns inga versaler, men vi följer svenskt namnskick och skriver förnamn, familjenamn, företagsnamn, idrottsklubbar mm samt titlar på böcker och filmer med stor begynnelsebokstav.

Artikeln bör skrivas **al-**, det gäller även i personnamn om man inte vet hur personen själv skriver. När ett namn som börjar med **al-** inleder en mening kan regeln för svenska namn med **af, de** och **von** tillämpas: att behålla liten bokstav.

(16 november 2000 och 20 januari 2003)

Det arabiska ordet **burqu'** som betecknar ett heltäckande kvinnoplagg dyker i en del språkmiljöer upp som **burqa**. Vi ser gärna att det försvenskas till **burka** med pluralformen **burkor**.

(Oktober 2001)

Kuwaitkriget är fortfarande det bästa namnet för det som ibland kallas *Gulfkriget*.

(5 december 2001)

Muslimska helger skrivs som jul och påsk med liten bokstav: fastemånaden **ramadan**, stora offerfesten **id al-adha**.

Se även kapitlen om **islamiska uttryck** och **arabisk translitterering** i TT-språket.

ryska

Det finns etablerade regler för hur ryska translittereras till svenska. Vi rekommenderar att de reglerna följs då vi skriver om personer som lever i hemlandet.

Utvandrare anpassar ofta sin stavning till andra språk, i synnerhet engelska. I dessa fall finner vi det olämpligt att frångå den stavning personen själv tillämpar.

Exempel: **Nathan Sharansky**, f d sovjetdissident och senare partiledare i Israel.

(20 januari 2003)

Se även kapitlet om **translitterering från ryska** i TT-språket.

ukrainska

Det finns goda skäl för att låta stavningen präglas mindre av ryskan. Skriv namnen på de stora städerna **Charkiv**, **Lviv** och **Dnipropetrovsk**. Dock skrivs floden **Dnepr**; den rinner inte bara genom Ukraina.

(23 januari 2002)

Indien

Platser i Indien har i många fall ett namn som blivit känt genom den koloniala administrationen och ett annat som överensstämmer bättre med lokalt språkbruk. Vi rekommenderar att man använder i svenskan etablerade namnformer som **Bombay** (Mumbai), **Madras** (Chennai) och **Calcutta** (Kolkata).

Vid behov kan man naturligtvis återge båda namnen.

I fallet Benares/Varanasi finns tidiga belägg för båda namnen.

(19 april 2001)

Ground Zero

Ansluter som geografiskt namn till Central Park, Park Avenue m fl.

Observera att uttrycket brukar översättas "nollpunkten". Det bör vi ha i åtanke då vi skriver om andra ground zero än platsen på Manhattan.

(3 oktober 2002)

Brygge

Vi skriver **Brygge** i stället för att använda det tyska namnet *Brügge* på den belgiska staden.

(23 oktober 2001)

Utländska bok- och filmtitlar

engelska

Skrivs som i engelsk brödtext med begynnelseversal endast på första ordet (förutom ord som alltid har begynnelseversal på engelska, som exempelvis namn på månader, helger och nationalitetsadjektiv)

tyska

Begynnelseversaler på substantiven.

franska Begynnelseversal endast på första ordet (förutom ord som alltid har begynnelseversal på franska, som exempelvis namn på helger och nationalitetssubstantiv).
(9 mars 2000)

Några svengelska ord

Uttryck som "Houston, Texas" Är "Houston, Texas" en anglicism? I och för sig, men inget man direkt behöver avråda från. Observera att det ska sitta ett kommatecken även till höger om satsen fortsätter. Exempel: " ... i **Houston, Texas, har...**".
(14 april 2004)

breakeven Uttrycket *breakeven* i ekonomitext bör översättas antingen **nollresultat** eller **vändpunkt**, däremot inte *brytpunkt*.
(8 september 2003)

bungyjump Bör skrivas så (vilket de flesta redan gör), trots att SAOL har bungeejump som enda stavning.
I sammanhanget kan också nämnas **pistage**, som nästan alltid skrivs så trots att samtliga ordböcker och uppslagsverk har (det språkhistoriskt korrekta) pistasch (av fr. pistache) som enda form. Gruppen var överens om att pistage inte kan fördömas.
(9 mars 2000)

crawl Rullande text som kompletterar bilden i tv-rutan kallas **kryptext**.
(23 januari 2002)

curator Det engelska ordet som används i konstvärlden är svårt att uttala och böja i plural. Vi rekommenderar att både stavningen och uttalet får överensstämma med kurator (plural kuratorer), som sedan tidigare har flera betydelser på svenska.
(28 november 2002)

dopning Denna försvenskade och av språkvården rekommenderade form för *doping* har länge fört en tynande tillvaro. Men den har fått nytt liv, dels i lagtext, dels i många medier, både på sportsidorna och i andra delar av tidningen. Det verkar inte längre helt omöjligt att den kan få lika friskt liv som de formellt jämförbara mobbning, jogging och dumpning.
Skriv alltså gärna **dopning**, och kom ihåg att det ska vara -s- i sammansättningsfogen: dopningsskandal.
(Med *doping-* blir det däremot inget -s-: *dopingskandal*.) Man kan tillägga att som teknisk term, med betydelsen att tillsätta små mängder av ett visst ämne till halvledare, är dopning vedertagen svensk form och används i t ex NE.
(20 jan 2003)

dotcom Så kallade *dotcomföretag* kallar vi hellre **e-handelsföretag**, medan deras webbplatser är **e-handelsplatser**.
Företaget och dess nätadress bör hållas isär: Skriver vi om **Letsbuyit** gör vi det just så, med stor bokstav (normaliserad stavning). Dess www-adress är letsbuyit.com och den behöver i de flesta fall inte nämnas. Ofta fungerar det bra att tala om företaget med en omskrivning, som **nätbokhandeln Amazon**.
Termen **e-handel** kan användas för fenomenet i stort. (13 maj 2002)

ebita En engelsk förkortning bildad av facktermen *earnings before interest, taxes and depreciation*. Förekommer ibland i texter om bolags ekonomiska resultat. Exakt vad vinstmättet omfattar varierar; det anges av företaget när resultatet presenteras. Därför kan också översättningen variera. Risken för oklarhet gör att vi rekommenderar att uttrycket översätts i mesta möjliga mån.
När förkortningen ebita används bör den skrivas gement eftersom den inte står för ett namn.

(13 maj 2002)

- functional food** Flera olika översättningar finns för uttrycket, som står för mat med nyttiga tillsatser, till exempel mervärdesmat, nyttomat och plusmat. Inte sällan är orden vaga eller medför risk för feltolkningar. Gruppen har fastnat för att rekommendera **plusmat**.
(23 januari 2002)
- headhunta** Finns det något bra svenskt ord? Förslag (duger i de flesta fall): **handplocka**.
(9 mars 2000)
- inlines** Detta är ju ett slags rullskridskor, och numera den allenarådande formen av detta fortskaffningsmedel. Det finns därför inget skäl att inte skriva **rullskridskor** i stället. Om nödvändigt kan man tillfoga "så kallade inlines" eller liknande.
(9 mars 2000)
- konceptbil** Ordet är ett modeord i bilindustrin, men det har också en innebörd som branschterm. Vi rekommenderar det mer genomskinliga uttrycket **experimentbil**.
(13 mars 2002)
- moxbränsle** Kärnkraftsterm av engelskans mixed oxide. SKI översätter det med **blandoxidbränsle**.
(23 januari 2002)
- outlet** En butik som kallas *outlet* är inte alltid en lågprisbutik, inte heller en fabriksbutik eller en fabriksutförsäljning även om det oftast är en märkesbutik. **Butiksby** är ett utmärkt ord för en liten köpstad med flera sådana märkesbutiker.
(6 juni 2001)
- scrapie** Formen **skrapisjuka** finns i svenska dialekter, liksom i norskan, och kan med fördel användas för den sjukdom hos får som på engelska heter scrapie.
(23 januari 2002)
- suvbil** *Suv* uttyds sport utility vehicle. Vi konstaterar att det redan blivit vanligt att kalla dem **stadsjeepar**.
(3 oktober 2002)
- surroundsound** För *surroundsound* alternativt multikanalsljud kan man med fördel använda ordet **flerkanalsljud**. *Subwoofer* kallar vi gärna **subbas**.
(14 april 2004)
- trafficking** Det engelska ordet används i många sammanhang, till exempel om **människosmuggling** och om **handel med kvinnor** eller **handel med slavarbetare**. Eftersom den vaga betydelsen ofta gör det svårt att veta vad som avses hoppas vi att de precisare benämningarna som samtidigt utgör översättningar ska komma till användning.
(26 september 2000)

Om Svenska Akademiens nya ordlista:

Svenska Akademiens ordlistas 12:e upplaga har infört ett avstavningssystem som bygger på ordledsuppdelning.

Så kallad morfologisk avstavning har länge funnits som ett användbart alternativ till den traditionella avstavningen enligt enkonsonantsregeln. Den presenteras i bland annat Svenska språknämndens Svenska skrivregler.

I SAOL 12 har man emellertid härdragit ordleduppdelningen på ett sätt som dels bryter mot svenskans fonotaxregler (*siffr-or, kontr-ast*), dels är förbryllande för de flesta språkbrukare (*smak-lig men äckl-ig*).

TT:s Mediespråksgrupp tar avstånd från SAOL:s avstavningssystem.

I SAOL 12 förekommer också en rad skrivsätt och ordformer som Mediespråksgruppen inte vill rekommendera. Gruppen har bland annat funnit

- pluralen *media, schlagers*
- de engelska formerna *mobbing, dumping, hacker*
- samt stavningarna *coma, combi och cosinus*. Mediespråksgruppen ställer sig i dessa fall bakom språkvårdens traditionella rekommendationer:
- **medier, schlager** eller **schlagrar**
- **mobbning, dumpning, hackare**
- **koma, kombi, kosinus**